

C269.

5900

Maria Magdalena.

Fr. Hebbel.

Wanemuise
näitelawa
✦ TARTUS. ✦

Eesti Üliõpilaste
Seltsile Tartus
Wanemuise näitelawa

72

Eesti Üliõpilaste
Seltsile → Tartus
Wanemuise näitelawa

Maria Magdalena.

Kodanlik kurbmäng 3 waatuses.

Friedrich Hebbel.

Tõlkinud: K. Kadak.

Wanemuise
näitelawa
→ TARTUS. →

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

76191

Osalised:Meister Anton, puusepp.Tema naene.Klara, tema tütar.Karl, tema poeg.Leonhard.Üks sekretär.Wolfram, kaupmees.Adam, kohtuteener.Teine kohtuteener.Üks poisike.Üks tüdruk.Koht: Keskmise liim.

Epimene waatus:
Tuba juuseppimeistri majas:

1. etendus:

Klara. Oma.

Klara. Sinu pulmakleit? Oi, kuidas
 see sulle siimib! Näib wälja, nagu oleks-
 ta alles häna tehtud.

Oma. Ja, laps, mood jookseb nii kaua
 edasi, kuni ta enam kaugemale ei saa
 ja ümber pöörama peab. See kleit oli
 juba kümme korda moodist ära ja
 läks ikka jälle uuesti moodis.

Klara. See kõik onmeti mitte täiesti,
 arimas ema. Käikjed on liiga laiad.
 Ära sellepärast pahanda!

Oma (naeratades). Siis peaksin ma
 fina olema!

Klara. Nõnda nägid ja siis wälja!
 Aga parga kandjad ja onmeti ka, eks
 ole?

Oma. Seda ma arvan! Mis tarwis
 oleksin ma muidu mirdipuud aastate

Kaupa potis kasvatanud!

Klara. Ma olen jind nü tihti palu-
nud, ja fina ei ole teda kunagi selga
pannud, ja ütlesid ikka: minu pruudi-
kleit ei ole ta enam, nüüd on ta minu
furnakleit ja sellega ei tohi mitte män-
gida. Ma ei tahtnud teda wünnati
enam fuguži näha, left et ta mulle, kui
ta nõnda rippus ja walendas, jinu
furna ja jeda päewa meelde tuletas,
kus wanaid naiesed teda sulle selga tõm-
bavad. - Misparäst siis tänä?

Ena. Kui inimene nõnda haige maas
on, nagu mina, ja ei tea, kas ta jälle
terweks saab, jäl lähel tal nü mõndagi
läbi jää. Kirm on hirmfaim, kui
arwad, oo, ta on mõru! Ta teeb maail-
ma tumedaks; ta puhub kõik tuled,
mis nü kirjult ja rõõmfalt meie üm-
ber säravad, üks-teise järele ära;
mehe ja laste lakked filmas ei jära
enam ja pimmedaks lähel igal pool;
aga jüdames hiütab ta tulukest põle-
ma, jäl lähel walgeks ja ja näi

5
palju, väga palju, mis ja näha ei taha.
Ma ei tea praegu midagi kurja teinud
olewat, ma olen ikka jõltsanda teedid
käinud, ma olen majas tööd teinud;
nagu ma jõudsin, ma olen fiind ja fi-
nu wenda juunala kartuses üles kaswa-
tanud, ma olen kokku hoidnud, mis ifa
waewa ja higi läbi teinis, ma olen
aga ka ikka mõistnud kroosi waeste
jooksu üle jätta - ja kui ma wabel mõ-
ne tübjalt ära saatsin, sest et ma para-
jasti halwas tüjus-olin, ehk et liiga pal-
jud tulivad, siis ei olnud see temale õn-
netus, sest ma kutsusin tema kindlasti
tagasi ja andsin talle pool rohkem; -
ah, mis see kõik aitab! Sa wäriwad õme-
tigi wäimase tunnikese ees, kui ta
tulla ähwardab; ja wäänled nagu usfi-
ke, ja palud juunalaalt ehk pikendust,
nagu julane peremehelt luba palud
halwasti tehtud tööd weel kood teha,
et maksupäewal mitte palgast ilma
jääda.

Klara. Jäta see juuti, armas emä, see ei ole sulle häda!

Emä. Ei, laps, see on mulle häda! Kas ma ei ole jälle terve ja tugev? Kas ei ole jumal mind ainult hüüdnud, et ma ära tunneksin, et minu pulmakleid weel mitte puhast ja plekita ei ole - ja kas ta ei ole mind mitte hana äärelt tagasi pöördada lahkunud ja mulle aega annud, emmasti taevase pulma jaoks ehtida? Nõnda armurikas oli ta nende feitsme neitji vastu ewangeliumis, mis ja mulle üla õhtu ettelugemise pidid, eks? Sellepärast panin ma täna, kus ma armulauale lähen, need riided selga. Ma kandsin neid jellel päeval, kus ma kõige waganamad ja kõige paremad töötused terves omas elus andsin. Nad peavad mulle neid meelde tuletama, mida ma weel pidanud ei ole.

Klara. Ja räägid ikka weel, nagu fies, kui ja haige oled.

2. etendus

Karl (astub sisse). Tere hommikust, emä!
— Noh, Klara, kas ma meeldisid sulle,
kui ma mitte firmu wend ei oleks?

Klara. Kuld kett? Kust ja sulle oled jäänud?

Karl. Mis tarwis bigistan ma firmo?
Mis tarwis töötan ma õhtuti kaks-
tundi kauem, kui teised? Ja oled hä-
beemata!

Emä. Tuli pühapäewa hommikul!

Häbine, Karl!

Karl. Emä, kas sul ei ole minu jaoks
üks gulden?

Emä. Miel muud raha ei ole, kui ai-
nult, mis majapidamiseks läheb.

Karl. Kõnna aga üks jelleff fira. Ma
ei murise, kui ja paar ~~nädalat~~ mu-
naksogid paar nädalat lahjema
küpsetad. Nõnda oled ja juba tikki
teinud! Ma tean küll! Kui Kla-
ra wälge klidi jaoks raha koguti,
ei tulnud kuude kaupa midagi pare-
mat lauale. Mina pigistasin firmad

8.
Kinni, aga ma teädjin väga hästi, et
uus pääske või mõni muu rüdehilp
tee pääl oli. Lase siis korra minul ka
jellest kaju saada!

Õma. Ja oled häbemata!

Karl. Mul ei ole ainult praegu aega,
muidu - (tahab minna)

Õma. Kuhu ja lähed?

Karl. Ma ei ütle julle parem, siis võid
ja, kui vana mürakas muu järele
küfib, itma punafeko minemata vasta-
ta, et ja seda ei tea. Päälegi ei ole
mul siin guldnat sugugi tarwis, pa-
rem on mitte kõike wett kaewust wälja
ammutada. (õnnele) Siin majas ufu-
wad nad minu õnne ikka kõige
halwenat; miks ei peaks-je mulle
rõõmu tegema, neid alati hirmul
hoida? Misko peaksin ma ütlemä,
et ma, kuna ma guldnat ei saa,
nüüd juba kõrikuse minema pean,
kui mind mitte mõni tuttar wälja
ei aita? (ära)

3. etendus

Klara. Mis see peab tähendama?

Emma. Ah, ta teeb mulle südamevalu!

Ja, ja, ifal on õigus - need on need tagajärjed! Nii armusalt ta, kui väike rahupäästükikest juhtumit palus, nii trotslikult nõuab ta nüüd guldnat!

Kas ta tõesti guldnat ei nõuaks, kui ma talle juhtumitiski keelanud oleks? See piinab mind tihti. Ja, ma arvan, ta ei armastagi mind. Oled ja teda minu haiguse ajal üksainukelegi kord nutma näinud?

Klara. Ma nägin teda ju harva, pea ainult söögilaual. Rohkem ifu oli tal küll, kui minul!

Emma (nuttes). See oli loomulik, ta pidi raskest tööd tegema.

Klara. Muidugi! Ja nagu juba mehed kord on! Nad häbenevad oma pifaraid rohkem, kui oma pattusid. Rufikas kätt näidata, miks mitte - aga nutust filma? Ka ifa. Kas ta ei muksunud sellel pärastlõunal, kui sul aadrit lasti

10.
ja werd wälja kulla ei tahtnud, oma
kööpingi juures, nõnda, et mul hin-
gett läbi löikas! Aga kui ma tenna
juurde läksin ja tenna pale üle fili-
stafin, mis ta ütles? Katsu ometi, kas
ja mul seda neetud laastu filmaft wäl-
ja ei saa, mul on nü palju teha ja ei
saa mitte paigast!

õma (naeratahes). Ja, ja! — Leonhard
ei näita emmaft enam fuguigi. Kuidas
see tuleb?

Klaara. Jäägu, kusta on!

õma. Ma loodan, et sa teda mitte
mujal ei näe, kui siin majas?

Klara. Jään ma wahelt liiga kaasa-
ära, kui ma õhtu kaewule lähen,
et sul põhjust kahelda on?

õma. Ei, seda mitte! Aga ainult
jelleparast andsin ma talle luba
minu juurde käia, et ta mitte õõseti
ja pimeduses sinuga mujal kokku
saada ei püüaks. Seda ei kannu-
tanud minu emma ka mitte.

Klara. Mina ei näe teda mitte!

Emma. Olete teie tüüsi laenuid? Ma
jallin teda muudu paris hästi, ta on
nii mõistlik! Kui ta ainult juba midagi
oleks! Minu ajal ei oleks tal tarwis
olnud kaua oodata, jään püüdnud her-
rad ofawat kirjutajat üksteise võistu,
nagu lombakad karku, sest need oli
wähe. Ka meil alamatel inimestel
oli need tarwis. Täna peadis ta pojale
meesta- soovi ja jaoks- kokku ja
jõi üksi kullatud algustähe eest nii
palju, et selle eest lapsel nukku oleks
võinud osta. Homme andis talle ja
jalaja märku, ja laskis omale soovi
ette lugeda, jalaja, kinniste uste taga,
et keegi päale ei juhtuks ja harimatus
itmfiks ei tuleks. Nõnda teenis kahe-
kordset raha. Tääl olivad kirjutajad
juured asjamehed ja ajajavad ölle kalliks.
Nüüd on see teifiti, nüüd peame meie
wanad. Kes me lugeda ja kirjutada ei
oska, emast üheksa aastastel poisikes-
tel pilgata lahkma! Jelm lähel ikka
targemaks; ehk tuleb veel aeg, kus

12.
minine käbenema peab, kui ta
mitte kõie pääl tantsida ei oska
Klara, küll loob!

Enna. Noh, laps, ma tahan sinu üft
paluda! Ja mis sinu Leonhardise
puntuib, siis armasta teda, nagu te-
ma jumalat armastab, mitte enam
ega vähem. Nõnda ütles minule minu
vanna emä, kui ta siit ilmaft lahkus
ja mulle oma õnnistuse andis; ma olen
jeda kama küllalt omale pi.anud,
nüüd annan ma tema julle edasi.
Klara (annab temale uhe lillekimbu)
Jäh!

Enna. See on küll Karli käest?
Klara (nikutab pääga, siis kõrvale).
Ma tahaksin, et see nõnda oleks!
Mis temale õiget rõõmu peab tegeema,
see peab Karli käest olema!

Enna. O, ta on hää laps ja armas-
tab nüüd! (ära)

Klara (vaatab talle läbi akna järele).
Pääl ta nüüd lähel! Kolm korda nä-
gin ma unes; ta on kirstus, ja nüüd-

13.
oo - need kurjad unenäod, nad tulevad
meie kartuse kujul, et meie lootust
hirmutada! Ma ei taha kunagi enam
unenägu uskuda, ma ei taha enam
hää unenäo üle rõõmustada, et mul
tarvis ei oleks halwa üle, mis tema
järele tuleb, hirmu tunda. Kui kind-
lalt ja julgelt ta astub! Ta on juba fur-
naia lähedal - Kes peaks küll järele
olema, kes talle vastu tuleb? See ei pea
midagi tähendama - ei, ma arvan
ainult - (shinatades). Surinematja?!
Ta on parajasti hana valmis teinud ja
tuleb jäält välja; ema teritab teda
ja vaatab naeratades tumedasse hana
niiis viskab ta oma lillekimbu jina
sisse ja astub kirikusse. (Kuulda on
üht koraali) Nad laulavad: „Niiis
wõtkem jumalat!“ (Paneb käed kokku)
Ja, ja! Kui minu üra ära surinud
oleks, kunagi ei oleks ma enam ra-
hu saanud, sest - (filmi taeva pool
tõstes) Aga jina oled armuline, jina
oled halastaja! Ma tahaksin, et mul

14.
uik oleks, nagu katoliiklastel, et ma
julle midagi kinkida võiksin! Terve
oma hoiukoru teeksin ma tübjaks
ja ostaksin sulle ilusa kullatud jüda-
me ja punurkin tema ümber roosid.
Meie õpetaja ütleb, ohvrid ei olla
sinnus midagi, jett kõik olla sinu
oma ja ei pidada sulle seda, mis- juba
sinu oma on, alles anda tahtma!
Aga kõik, mis majas on, on ka
stueti minu ija oma ja siisgi näeb
ta seda häamelega, kui ma temale
tema oma raha eest rätiku ostan
ja ta ilufasti välja õmblen ja talle
sündimispäevaks kaldriku pääle
panen. Ja, ta teeb mulle seda aini, et
ta ^{teda} ainiult juurtel pühadel, jõuluko-
chik nelipühiks karmab. Ükskord
nägin ma üht nõna väikest katoli-
ku tütarlast, kes omad kirgid altari
pääle viis. Kuidas see mulle meeldis!
Need olivad sinised kirgid sel aastal,
mis laps sai, ma nägin, kuidas ta
jõlles, et neid ära jüva! Siiski sai ta

15.
omraht fiinta hirmuult wõitu, ta wiskas-
näd, et kinnatufele lõpputeha, ruttu al-
tarile; papp, kes parajasti karikat
kostis, waatas kalle pahafelt otja ja
laps jooksis hirmuvalt ära; aga
Maria altari kohal naeratas nõnda
kehurelt, nagu Joowiko-ta raami seest
välja astuda, et lapsle järele rutata
ja teda juudelda! Mina tegin seda
tema ajemel. - Sääl tuleb Leonhard!
ah!

4. etendus.

Leonhard (uufe taga). Riires?

Klara. Mis-nõnda õrn, nõnda tä-
helepäeja? Mina ei ole ikka weel
mõni krakvipreili!

Leonhard (astub sisse). Ma arwajin,
ja ei ole üksi. Mõõda minnes näitas
mulle, nagu oleks naabri Barbike
akna juures seisnud.

Klara. Ah, siis jelle pärast!

Leonhard. Sa oled alati tufane. Wõid
kaks nädalat ära jääda, kümme korda
wõib wihmasadunud ja kümme korda

16.
ilma jälle ilufaks läinud olla, sinu näo
peal on aga, kui viimati jälle tuled,
ikka see sama wana pilw!

Klara. See oli kord teifiti!

Leonhard. Tõepoolest! Oleks-ful ikka
nüfugune nägu olnud, nagu praegu,
meist ei oleks ilmaagi hääd sõbrad
saanud!

Klara. Mis sellest?

Leonhard. Nii waba tunded ja emast
minust? Noh, minule on see ükskõik!

Sis (tähtsusega) ei tähendanud sinu
hiljutine hambavalu midagi!

Klara. Ah, Leonhard, see ei olnud si-
nust õige!

Leonhard. Mitte õige, et ma oma kõige-
kõrgemat wana, sest see oled sina, ka
selle kõigewimase järele läbi enes
külge kõita tahhin! Ja sellel silma-
pilgul, kus hädaohtu karti oli, et
ma tema kaotan! Arwad ja, ma
ei näinud neid salajaid pilkusi, mis
ja sekretäriaga wahetasi? See oli
minule ilus rõõmupäew! Mina wiin

kind tantuma ja —

Klara. Sa ei jäta järele mind haavamast!
Ma waatafin sekretäri ofa, miks-peaksin
ma seda falgama? Aga ainult tema
muruude pärast, mis ta omale ülikoolis-
kaswada on lasknud, ja mis-temale —
(peatab).

Leonhard. Waga hästi fimmivad, eks ole
tõsi? Seda tahtsid ja ometi ütelda? —
Oh, teie naesed! Teile meeldib fojarmehe
nägu ka kõigekullemas moonutusel!
Minu meelest oli jelle kergasti wäike
narruwäart ümargune nägu — ma
olen ~~teda~~ tema pääle wihane, ma ei
falga seda, ta on mul kaua küllalt
teie pääl minu juurde eos feisnud — minu
meelest oli jee nägu oma karwapaadriku-
ga, nagu walge kodujänes, kes pööra
kaha peitu poeb.

Klara. Ma ei ole teda weel kiitnud,
ful ei ole tarwis-teda halvaks teha.

Leonhard. Sa näid ikka weel temast
fojalt ofa wõtrat!

Klara. Meie oleme ^{18.} lapseina üheskoos
mänginud, ja pärast - ja tead väga
hästi.

Leonhard. O ja, ma tean, aga just sel-
lepärast. -

Klara. Tääl oli küll loomulik, et ma,
kui ma teda pika aja järele siinest
korda nägin, talle otse waatasin ja
imestasin, kui fuur ja - (peatab).

Leonhard. Missipärast läksid ja siis pu-
naseks, kui tema jälle siinule otse waa-
tas?

Klara. Ma arwafin, tema waatab käs-
na minu pahema põse pääl, kas see ka
juuremaks kaswanud on. Sa tead, et
ma igakord seda mõtlen, kui keegi
üksipäev minu pääle waatab, ja et
ma siis ikka punaseks lähen. Minu
meelest on, nagu kaswaks kään juure-
maks, nii kannan kui keegi teda wa-
hib.

Leonhard. Olgu kuidas on, minul
läks wärin üle ihu ja ma mõtlesin
weel tänna õhtu tahama ta läbi

19.
Kathuda! Tahab ta minu naelko-jaada,
jüis teab ta, et ta midagi kaalu päälcsi
pane. Ütleb ta ei, jüis -

Klara. O, ja ütlesid ühe inetu sõna, kui
ma jünd tagafi lükkafin ja piingi päält
üles-kargafin. Huu, kes. Jemini nii wagalt
lehtinajasse paistis- ja mind aitas, Kadus-
kargalt märgade pilvede jüfe üra; mina
kaktfin ära jooksta, kuid ma teadfin, et
mind tagafi hoiti; ma arwafin ühti, et
jüina fe olid, aga fe oli roopipöõfjas, mis-
minu kleiti oma okastega, nagu ham-
mastega kinni hoidis; jüina laimafid
minu jüidant ja mina ei ufaldanud
enam üfegi teda; jüina feifid minu es,
nagu minime, kes wõlga kätte nõual,
mina, - oh jumal!

Leonhard. Mina ei jüuda seda praegu-
gi weel kahetseda. Ma tean, et ma
ainult nõnda jünd enesle alal hoida
wõifin. Wana noorufearmastus-awas
jälle filtnad, mina pidin nad nii rutta
kui võimalik kinni wajutama.

Klara. Kui ma kodu tulin, leidfin ma

ema haige eft, ^{20.} suuremiljel haige. Anni
maha jäanus, nagu nägemata käe läbi.
Jäa oli mind kutjuda lasta tahtnud,
ema ei olnud seda lubanud, et minu
rõõmu mitte segada. Misjuguine oli
minu meel, kui ma seda kuulsin!
Ma hoidsin emast emale, ma ei julge-
nud ema puutuda, ma wärisejin. Tema
pidas seda lapselikus-koosolemis-
ja kutjus mind enese juurde; kui ma
pikkamisi ligi läksin, tõmbas ta mind
enese juurde maha ja surudes minu
juuga koormatud huuli. Ma olin
kui meelest ära, ma oleskin talle kõik
ülestunnistada tahtnud, ma oleskin
kõike wälja karjuda tahtnud, mis
ma mõtlejin ja tundjin: minu pärast
oled ja praegu maas! Ma tegin seda,
aga pizarad ja nutt lähematafivad
minu sõnad ära; tema wõttis-isa
käest kinni ja ütles; ondsat pilku
minu pääle heites: misjuguine siida!
Leonhard. Tä on jälle terve. Ma tulisin
talle enne soovima ja - mis ja arwad?

Klara. Ja?

Leonhard. Siin ja käest sinu kätt pa-
luma.

Klara. Ah!

Leonhard. Ei ole ja jellega rahul?

Klara. Mitte rahul? See oleks minu surm,
kui ma mitte varsti sinu naefeks ei saaks,
aga ja ei tunne minu ja! Tema ei tea,
misparast meil rutt on, tema ei wõi seda
teada, ja meie ei wõi temale seda ütelda,
ja ta on jada korda ütelnud, et ta oma
kütte ainult jellele annab, kellel tema
jooks-mitte üksi armastust jidameo, waid
ka leiba laual on. Ta saab ütlemä: oota
weel üko-aasta, mu poeg, wõi kaks, ja
mis-jina jio wastad?

Leonhard. Narrise! Jelle küsimusega ole-
me juft walimis! Mul on koht käes - ma
olen kasfahoidja!

Klara. Siin kasfahoidja? Ja teine kan-
didat, õpetaja õepoeg?

Leonhard. Oli purjus, kui ta eksaminele
tuli, kumardas ahju es, jelle afemel,
et purgermeistri es kumardada ja liikkas

22.
maha istudes kolm²² kasti laua päält
maha. Sa tead, kui äkiline vanamees
on. Herra' karjus-ta, kuid valitfes en-
nast ja jalvas oma huultesse, aga fil-
mad wälkufiwad läbi prilli, nagu
kaks madu, kes kallale karata taha-
wad, ja iga nägjoon oli pingul. Müü-
d algas rehkendamine ja -hahaha - mi-
ni wõifljeja rehkendas ife illesleitud
üks kord ühe järele, mis hoopis ifefugu-
fed lõpufummad andis. See ekfif rekken-
damise juures, ütles pürgermeister, ja
andis mulle ka misjuguife pilguga,
mis ütles, et koht juba minu oma on.
Ma fuidlefin alandlikult seda kätt,
eha ta küle tubaka järele lõhnas-
fiin see on, minie ja pitfat all!

Klara. See tuleb -

Leonhard. Ootamata, eks ole? Koh,
see ei tule mitte nii usna kogemata!
Misjaraft ei näidanud ma kaks
nädalat otfa teie juure. filmagi?

Klara. Mis mina tean? Ma arwan,
jellepärast, et me ülesminewal püha-

päeval meisse raskime.

Leonhard. Selle väikse tüli finnitafin
ma ise kavalal kõmbel meelega, et mul
põhjust oleks ära jääda, ilma et see liiga
fitma tõrkaks.

Klara. Ma ei saa finust aru.

Leonhard. Ufun: Seda aega tarvitafin
ma selleks, et natuke pürgermeisteri
väikse kiiviraka wermatütre ümber lü-
litfeda, kelle sõna wanaarhe juures-
palju maksab, kes tema parem käsi
on, nagu kohtuteener tema pakem
käsi! Saa minust (täiesti aru) õieti aru.
Ma ei ütelnud tema ees kohta midagi,
mis tal armas kuulda oleks olnud,
ma kütsin ainult korra tema juurde,
mis, nagu tutaw, pünafed on; ma üt-
lesin talle aga mõnda finu kohta, mis
talle väga meeldis.

Klara. Minu kohta?

Leonhard. Mis peaksin ma seda jalga-
ma? See findis-ju kõige parema nõuu-
ga! Nagu ei oleks mul finuga tofifid
maid plaanifid olnud, nagu- küllalt!

See kestis-nii Kana, ^{24.} kui mul see kaas oli,
ja kuidas-ma jeda arwajin, jeda faab
see kergemuga meestehimuline narrise
teada, niipea kui ta meid kirikus-ma-
hakuulutatavat kuuleb.

Klara. Leonhard!

Leonhard. Laps! Laps! Ole fina waga,
nagu tuuke, mina tahan tark nagu
njo olla, siis taidame, kuna ju mees ja
naene üks on, pühakirja sõna täielikult.
(Naerab.) See ei tulnud ka mitte nii üsna
kogemata, et noor Hermann, oma elu
koigetähtsamal filmapilgul purjus oli.
Sa ei ole wift küll kuulnud, et see inime-
ne joodik oleks?

Klara. Mitte sõnagi!

Leonhard. Seda kergemini läks minu
plaan nõnda. Kolme klaasiga oli afi
tehtud. Paar minu feltjimeest pidivad
teda õnge wõtma. „Kas tohib õune
joowida?“ — „weel mitte!“ — O, afi
on ju nii hästi kui kindel — jinn
õnn — „ja siis: „Joo, wemas, joo!“ —
Kui ma täna hommiku jinn juurde

tulin, feijis-tema jõe ääres ja waatas,
jilla käfipuu pääle toetades, kurwa-
meelfelt wette. Ma teretajin teda pilka-
walt ja küfifin, kas tal midagi wette on
kukkunud. — Ja midugi, ütles tema,
ilma et ülewaadanud oleks, — ja on
waeft kõigeparem, kui ma ise järele
hüppan.

Klara. Alatu! Mine minni filmist!

Leonhard. Ja? (Teeb nagu tahaks ta
minna.)

Klara. Oh mu jumal, selle inimese
külge olen ma rõõdetud!

Leonhard. Ära ole laps! Ja siis weel
jõnake sinu wahel. Kas sinu ifal need
tuhad kaalrit ikka alles apteekri käes
on?

Klara. Mina ei tea sellest midagi.

Leonhard. Mitte midagi nii tahtjast
asjast?

Klara. Tääl tuleb minni ifa!

Leonhard. Saa minust aru. Apteeker
olla pänkrooti lähedal, sellepärast
küfin ma!

Klara. Ma pean kooki minema.

(ära)

Leonhard (üski). Siit ei peaks midagi
saada olema! Ma ei suuda seda küll
uskuda, sest meister Anton on seda
laadi mees, et ta, kui talle eksimõmbel
kas wõi üksainuke täht risti kiwi
pääle rohkem raintaks, kindlasti nii
kand wainuna ümberkäiks, kui
see jälle wälja oleks krattitud, sest
teema meelt oleks see ülekohus. Kähes-
tikult rohkem tähti ära tarwitada,
kui tal õigus on.

5. etendus.

Jäa-meister Anton (astub sisse). Tere
komnikuf, herra kasahoidja! (Wõtab
kübara ära ja paneb ühe willase mütti-
kef pähe) Teie lubate, et üks wana-
mees pääkatet kannak?

Leonhard. Teie teate joo —?

Meister Anton. Juba eila õhtu, ma
kuuljin, kui ma wiewisku ajal furnus
mõlwi juurde tema wiimise wõõdi
mõõtu wõtma läksin, paari teie

hädapõrva teid lõimavad. Läälmõtlesin
ma kobe. Leonhard ei ole kindlasti
ortul kaela mürdunud! Leinamajas
kuulfin ma kõstri käest ligemalt; see
oli parajasti esme niind tulnud, et
leske trööstida ja jääle kõrval esmalt
purija juua.

Leonhard. Ja Klara pidi jeda alles
minu käest kuulma!

Meister Anton. Kui teil mitte kiiret ei
olnud teidrukut jelle teatega röönnusta-
da, miks pidi minul jellega kiire ole-
ma? Mina omas majas muud küin-
laid ei põleta, kui neid, mis minu omad
on. Siis tean ma, et keegi tulla ei või,
neid jälle ära puhkuma, just siis, kui
me nende üle kõige rohkem röönnu tunne-
me!

Leonhard. Teie võiksite ometi minult
mõtelda -

Meister Anton. Mõtelda? Teist? Kelle-
gi inimest? Mina hõõveldan küll
oma hõõveliga laudu filedaks, aga
mitte ilmasgi oma mõtetega inimesi.

28.
Selle ruinaluse olen ma armu ma ka
jätnud. Kui ma puid lehte minema
näen, siis mõtlen ma küll: nüüd hak-
kab ta pea õitsemä! Ja kui ta õitseb,
- nüüd saab ta varsti wilja kandma!
Selle juures ei ole ma ka petta saanud,
ja sellepärast pean ma wanaft wüjft
kinni. Aga minnestest ei mõtle ma
midagi, mitte midagi, halba ega hääd,
siis ei ole mul tarwis pea punastada,
pea ära kahwatada, kui nad kord mi-
nu kartust, kord minu lootust petavad.
Ma õpin neid ainult tundma ja wo-
tan oma mõlematelt filmadelt eesku-
ju, kes ka ei mõtle, waid ainult näe-
wad. Teid arwajin ma täiesti tundma
õppinud olewat, nüüd leiän ma teid
juba pean tunnistama, et ma teid
õnneti ainult poolikult tundma õppi-
nud olen.

Leonhard. Meister Anton, teie toime-
kate täiesti walesti. Punn kaswab nii
kuidas ilma, inimel on aga kindlad
peadused ja juhtumised.

Meister Anton. ^{29.} Arwate? Ja, meie wa-
nad oleme jumalale palju tänu wõlgu,
et ta meid weel nii kaua teie noorte kes-
kel ümber jooksta lafeb ja meile mahti
annab midagi õppida. Warem oli maas-
ilm nii rumal ja arwas, et ila selleks
olemas on, et poega kaswatada. Ümber-
pöördus, poeg peab ilale wiimise poliitwii
andma, et waejel rumalal mehekehel tar-
wis-e oleks haaras usside ees hääeneda.
Tänu jumalale, minule on minu Karl
tubli koolmeister, kes hoolimatalt ja
ilma et ta wana koolilast pehmufiga
ära helle taks, minu elarwamiste wastu
jõdis. Nii andis ta mulle weel täna homm-
niku kaks nut õpetust, ja kõige ofawa-
mal kombel, ilma et ta juudgi avanud
oleks, ilma et ta ennast mulle näidanud-
gi oleks, ja, just selle läbi. Õpitero-näitas
ta mulle, et tarwis sõna pidada ei ole,
teifeks, et üle aru on kirikusse minna
ja jumala käskusid nature meelde tu-
letada. Eila õhtu lubas ta mulle seda
teha, ja ma olin kindel. et ta tuleb.

50
Jest ma arwafin, ta tahab ometi hildet
Loojat emä terveks saamise eest tänada.
Aga teda ei olnud jäl, mul oli oma
pingis, kus kahel inimesel küll natu-
ke kitfas on, päris lahe. Ei tea, kas
ta jellega päris rahul peaks olema,
kui ma uue õpetuse koha omaks teek-
sin ja tema vastu ka oma jõna ei
peaks? Ma olen temale tema hind-
mise päevaks uue ülikonna lubanud
ja mul oleks nüüd võimalus tema
rõõmu minu targemaks saamise üle
järele katfuda. Aga need elarvamised,
need elarvamised! Ma ei tee seda
mitte!

Leonhard. Ehk ei olnud ta mitte
päris terve -

M. Anton. Võimalik, mul on tarvis
ainult oma naise käest küfida, siis
kuulen ma kindlasti, et ta haige
on. Jest kõige üle ilmas räägib ta mulle
kõtt, ainult mitte poja üle. Ja kui ka mitte
haige - ka jellepoolet on noored meist wana-
dest es, et nad igal pool oma hingeilendust
leivad.

leiawad, et nad lindudest laulu kuulotes, ja =
lutama nimis, ja ifegi kõõpis Jumalal pa=
luda mõistavad. „Meie ifa, kes ja oled taevas!“
- Tere, Peter, näeb sind ka täna õhta tant=
sus? - „Pühitsetud jaagu sinu nimi!“ - Ja,
naera aga, Kaari, tuler, tuler! - „Sinu
kaktmine jõudigu!“ - Võtku tont, ma ei
ole veel habet ajanud! - Ja nõnda kuni
lõpuni, ja õnnistust, jeda antakse iferefele,
jett inimene on inimene, niifama hästi
nagu iga õpetajagi, ja vägi, mis mustalt
kuneft wälja läheb, on niifama hästi ka
iga teife kune fees. Mul ei ole ka midagi
jelle vastu, ja tahate teie koguni pitsime
palwe waker jettte klaasi tübjaks jura,
mis jett, ma ei saa ju kellelegi selgeks teha,
et õlu ja jumalafona kokku ei jümni,
ja võib olla, wõetakse õlu veel kood jumala
teenistuse juures tarwitufele, kui uus=
wüs-arrulanda pidada. Mina. wana
paturne, mina ei jona midugi uue moega
jammu pidada, mina ei saa jumalafona
nagu lehefitikst õues kinni püüda, mulle
ei saa warblaste ja pääfukeste jirtfutamine

oreli ajel täita; ^{52.} Kui ma hingeülendust
tunda tahan, pean ma jüti kuulma,
kuidas kiriku rasked raudused minu
taga kinni löövad ja pean enesele ette
kljütama, et need maailma vääravad
on; tumedad kõrged müürid kitsaste
akentega, mis heledat päätungiwat
ilmawalget ainult nõrgalt jisk laeswad,
nagu läbi jõela, need peawad minu ümber
olema ja kargel pean ma oma kabeli-
maja furnupääluga müüri sees näge-
ma. Noh - mis parem, on parem.

Leonhard. Teie olete ka liiga karwa-
päält!

M. Anton. Muudugi! Kindlasti! Ja
täna, kui aumees pean ma tummis-
tama, ei läinud see isegi täide, kirikus
lähjivad mu mõtted jumalafõna juurest
mujale, jett tühi koht minu kõrwal
pahanõas mind, ja wäljas, minu aias
põrnipuu all, leidfin ma alles õiget
hingeülendust. Teie inestate? Waada:
ke, ma tulim kurb ja maha rufutud
kodu, nagu inimene, kelle wilja rahe

33.
ära puustanud on, sest lapsed on nagu
põld, ja külwad sinna hääd seemet pääle
ja jääb kasvab ainult umbrohtu. Pärni-
püü all, mille usfid ära jõunud, jäin ma
seisama. „Ja,“ mõtlefin ma, „poiss on
nagu see sin tühi ja paljas,“ - Jääb oli
minu meelest korruga, nagu oleks mul
kange janu ja nagu peaksin ma tingi-
mata kõõtsi minema; ma petsin ise-
nast, mul ei olnud mitte hirmu klaasi
alle järele, vaid ainult, et poissi üles otstida
ja tal filmad täis häbistada; kõõtsis,
jeda teadfin ma, oleksin ma teda kind-
lasti leidnud. Ma tahan parajasti minna,
jääb laheb wana tark puu ühe mahlaka
pärni minu ette maha kukkuda, nagu
tahan ka ütelda: jah see - janu kustu-
tusko ja jelle eest, et ja mind oma poisi-
jõmpfikaga wõrreldes, laimanud oled.
Ma mõtlefin järele, hammustasin pärni
pülle ja astusin majasse.

Leonhard. Kas teate juba, et apteeker
patrokrotist Kaugel ei ole?

M. Anton. Mis see sulle korda läheb?

Leonhard. Poesti, mitte midagi?

M. Anton. Piisgi. Ma olen ristiinime-
ne; - sel mehel on palju lapsi.

Leonhard. Ja veel enam wolauskujaid
Ka lapsed on oma wiisi wolauskujad.

M. Anton. Oma jellele, kes see iga tei-
ne ei ole.

Leonhard. Ma arwajin, teie ise -

M. Anton. See on ammu korralda-
tud.

Leonhard. Teie olete ettewaatlik mees.
Teie nõudsite muidugi oma raha kobe-
kätte, kui te nägite, et rohukauple-
jaga oli tagurpidi läks?

M. Anton. Ja, mul ei ole enam tar-
wis wärijada, et ma jelle raha kaotan,
jett ma olen ta ammuugi kaotanud.

Leonhard. Wali!

M. Anton. Tõji!

Klara (jefab uufe pääl) Kas ja küüd-
fid, ifa?

M. Anton. Kas sul juba kõrva des-
kumab? Siinuf ei olnud weel juttu.

Klara. Ajaleht! (ära)

Leonhard. Teie olete mõtte tärk!³⁵

M. Anton. Mis see tähendab?

Leonhard. Teie oskate ennast trööstida.

M. Anton. Ma kannan vahel veski-
riivi kaalast nagu kraet, jelle afemel,
et temaga vette minna - jellest tuleb
jiiis-kaangi selgroog.

Leonhard. Pehku järele, kes-voib!

M. Anton. Kellel nii tubli abimees on,
nagu ma arvan Tema minule on, see
voib jelle kooviraga ifegi kantida.

Teie olete ju päris ära kaevatanud!

Seda nimetan ma ofarõtmiseks!

Leonhard. Teie ei mõista mind õieti
mitte võõriti?

M. Anton. Muidugi mitte! (Trõmmel-
dab sõrmedega kummuti pääle) Et
jiiis mitte läbipaistav ei ole, mis?

Leonhard. Ma ei saa teift aru.

M. Anton. Kui rumal oli õieti meie
epiaaf Adam, kui ta õva võttis, ol-
gugi et see paljas ja halasti oli ja
mitte wiigipuu lehtegi kaasa ei toonud.
Meie mõlemad, teie ja mina, meie

oleksime teinud ^{36.} kui hulgupe paradii-
fist wälja jooksinud, mis te arvate?

Leonhard. Teie olete wihane oma poja
pääle? Ma tulin, et teie tütar -
M. Anton. Kirge rääkige edasi!
Wõib olla, ei ütle ma ei!

Leonhard. Seda ma loodan! Ja ma
tahan teile oma arwamist ütelda.
Jfegi juhad epifad ei põlganud oma
naiste kaafawara ära; Jakob armas-
tas Rahelit ja teenis teinud järeft
seitse aastat, aga ta rõõmustas ka
raswaste firkude ja lammasste üle,
mis ta Raheli ifa juures teenis. Ma
arwan, see ei ole kalle mitte häbits,
ja ternast parem olla katfuda, tä-
hendab teda puustatama fündida.
Ma oleksin häameelega näinud, et
teie tütar wulle paarfada kaalrit
kaafa toonud oleks, ja see oli loomu-
lik, sest seda parem oleks ternal
enefel minn juures olnud; Kui naene
woodiwaiba juba kohwi fees kaafa
koob, ei ole tal tarwis alles willed

Kraafima ja lõnga ketramine hakata.
Agi ei ole nii - mis-just? Meie teeme
argipäeva jõögist pühapäeva toidu ja
pühapäevajest lihast jõulupraadi!
Nõnda lähes ka!

M. Anton (annab talle käe). Teie rää-
gite kui tubli mees ja vana jumal ni-
kutab teie sõnade kohta pärga, nõh-
ma tahan seda ära unustada, et mi-
nu tütar kaks nädalat otja ohtu teed
jumes teie tarwis asjata tasfi laua
pöäle pani. Ja et teie nüüd minu väi-
meheks saate, tahan ma teile ka
ütelda, kuhu see tuhat kaalvit jäänud
on.

Leonhard (kõrvale). Siis ometegi ilma!
Noh, siis ei ole mul ka tarvis seda
vanda metfabunkti millelegi aegas kar-
ta, kui ta minu äiapapaks saab!

M. Anton. Minu käsi käis noores
põlves halvasti. Mina olen nüüd
vähe nagu teiegi okasfiluna ilma
tulnud, aga ma olen aegamööda nii-
juguks läinud. Esiotja olivad mul

38.
Kõik oknad liige poole pöördud ja jäl
näpistativad ja pigistativad kõik
minu pehmet filedat nahka omako-
lõbuko ja rõõmustativad, kui ma en-
nast mahu pärast kokku kiskufin, sest
et oknad mulle südamesse ja fiifi-
konda tungivad. Aga asi imeldi-
tud mulle, ma pöörasin oma naha
ümber ja nüüd tõrkativad oknad
neile formidesse ja minul oli raku.
Leonhard (Korvale). Ühegi vanakur-
ja enese es, arvan ma.

M. Anton. Minu isa tegi nõnda
tööd, et ta juba oma kolmekümneenda-
mas eluaastas suri, sest et ta omale
õige ega päeva puhkeajaga ei andnud,
minu väene emä elatas ennast ket-
tamisega, nii hästi kui see läks, mi-
na kasvafin üles, itma et midagi õp-
pifin, ma oleksin, kui suuremako-
lain ja ikka veel midagi ei teeni-
tud, vähemalt jõuufe maha jätud,
aga kui ma lõunajal mõnikord
tegin, nagu oleksin ma haige ja talvri-

ku ära lükkafin, mis see aitas? Õhtu
hüüdis mind kõht jälle ennaft terveks-
kummistama. Minu kõige suurem piin
oli, et ma nõnda oskamatata olin; ma
võisin jellepärast iseenesega viha pida-
da, nagu oleks see minu enese süüd ol-
nud, nagu oleks mulle ennaikus ainult
hambad jõumiseks antud ja nagu olek-
sin ma kõik kavalikud omadused ja os-
kused meelega firmu maha jätnud; ma
võisin püüastada, kui päike minu
peäle paistis. Kõhe pärast minu keeri-
tamist astus mees, kelle näi eila maa-
mulda viisivad, meister Gebhard, meie
juurde jõge. Ta koorutas külme ja tegi
kurja näo, nagu ta ikka tegi, kui tal mi-
dagi häid mõttes oli, siis ütles ta minu
omale: „Olete teie poja ilma toonud, et
ta teie nina ja kõrvad pääft ära jõot?“
Minna häbenehin ja pandsin leiva, mille
külleft ma parajasti omale ühe keeru
kõigata tahtsin, ruttu kappi tagasi.
Õnna vihasas jelle hästivõeldud jõna
üle, pidas wõxi kinni ja ütles ägedalt,

tema poeg olla tubli ja häa pois. —
„Noh, seda saame näha,“ ütles meister,
„Kui tal kinnu on, võib ta koke, na-
gu ta praegu jälle fejab, minuga ühes
minu töötuppa tulla; õpetufe raha
ei nõua ma, siia saab ta, rüetseft
kahan ma ka hoolitseja, ja kui ta
vara üles tõuseb ja hilja magama
läheb, siis ei pundu tal võimalus-
vahetevahel hääd jootraha oma wa-
na emä jaoks teenida.“ Minu emä
hakkas nutma, mina kantsima;
kui me viimati rääkida saime, poi-
sis meister kätega kõrva kinni, as-
tus koalt välja ja tõmbas mind käe-
ga. Kübarat ei olnud mul tarwis-
päha panna, sest mul ei olnud kü-
barat; ilma emale „hääd päevagi“
ütlemata, läksin ma temaga kaasa,
ja kui ma järgnifel pühapäeval efi-
meft korda tunnikefeks ajaks emä
vaatama tohtijin minna, andis ta
mulle pool seafinki emä jaoks kaasa.
Jumal õnnistagu tublit meest veel hana

põhja! Veel praegu kuulen ma, kuidas
ta poolpahalaselt hüüdis: Anton, kuue
alla sellega, et minu naene midagi ei
näe!

Leonhard. Teie võite ka musta?

M. Anton (Kuivatal filmi). Ja, selle
peäle ei tohi ma mõelda, nii hästi ka
pifaratšallikas minu fees ära on
kuivanud, (~~Noh, ka hää;~~) jüo-hakkab
ta igakord nirijüna. Noh, ka hää;
kui ma hood weetõberje haigeks-jää-
ma peasejin, ei ole mul tarwis-wähe-
malt neid tilkafid ka tohtril wälja
wotta lasta. (Äkilise pöördega) Mis-
te arwate? Kui te ühel pühapäewa
päälalõunal selle mehe juurde lähete,
kellale teie kõige üft tärnu wälgnete,
et tema juures piibutäit tubakat
puitfetada, ja teie leiata teda figa ja
postmüelatu, feesama nuga käes, mille-
ga ta teile jada korra õhtuföögi juu-
res leiba lõiganud on, kall werine ja
kaalarätik kartlikult lõnani üles
kästüd —

Leonhard. Nõnda käis wana Gebhard
kuni oma surmani.

M. Anton. Haawa parast, ja teie tu-
lekfite weel õigel ajal, teie wõite weel
päästa, ja aidata, aga mitte ainult jelle
läbi, et te tal noa käest ära tõmbate
ja haawa kinni seate, waid teie peakfite
ka need närupid tuhast kaabit, mis te kogu-
nuid olete, ära andma ja sedagi peakfite
teie ümber ilma kellegi teadmata tege-
ma, sest muidu ei wõtaks haige mees
neid vastu, — mis te teekfite?

Leonhard. Wabaja üxsi, nagu ma olen,
ilma naise ja lasteta, ma ohwerdasin
jelle raha.

M. Anton. Ja kui teil kümme naist
oleks, nagu türklastel, ja nii palju lapsi,
nagu Abrahamile lootatud oli, ja
teie wõikfite filmapiiskugi kahelda, siis
olekfit teie — noh, teie saate minu wäi-
meheks! Nüüd teate teie, kuhu see raha
jäänud on, kána wõisin ma teile seda
ütelda, sest minu wana meister on maha
maetud; kuu aja eest oleksin ma seda weel

43
furnavoodilgi enne teada jätanud. Wo-
lakirja pistfin ma furnule, enne kui
kirft kinni naelutati, peatfiofe; kui
ma kirjutada mõistatfin, olefin ma
enne: aruafasti maastud, alla kirjutatud;
ruumal, nagu ma olen, ei jäänud mul-
le üle, kui paberit pikuti lõhki
kärstada. Niiud võib ta rahulikult pu-
hata, ja ma loodan, mina ka, kui
ma üks kord tema kõrvale puhkufele
heidan.

6. etendus.

Emma (astub ruttu fiofe). Kas tunned
mind veel?

M. Anton (pulmaskleidi pääle näidates).
Kaami, ja muidugi, see on mees. Jää-
nud, pilt ife mitte üna. Mulle näitab,
finna on palju ämblikuvõrku külge
hakanud, nõh - arg oli jelleks pikk kül-
lalt!

Emma. Kas mul ei ole otjekohene mees?
Aga mul ei ole tarvis teda ife äranis-
kita, otjekohesus on abielumeeeste woorus.

M. Anton on jul⁴⁴ kahju, et ja kahesünni-
ne aastafelt paremini üle kullatud olid,
kui viiesünni aastafelt?

Õna. Muidugi mitte. Kui see teifiti oleks,
peaksin ma ju firmu ja enese pärast häbe-
nema!

M. Anton. Siis anna mulle üks naine!
Mul on habe aetud ja paremini kui ha-
riilikult.

Õna. Ma ütlen ja, ainult et järele katpu-
da, kas ja seda kunsti veel oskad. Kana
küllalt ei ole ja selle mõtte päale tulnud.

M. Anton. Ma häi, majaan! Ma ei
taha nõuda, et sina minul filmid kinni
jooksid, see on raske asi, mina tahan
seda häid filmule teha, mina tahan
filmule seda viimast armastust teenistust
üle näidata, aga aega pead ja mulle
andma, kas kuuled, et ma ennast ka-
rastan ja ette valmistan ja seda mitte
oskamata ei tee. Praegu oleks see veel
liiga vara.

Õna. Jumal. le tänu, meie jääme
weel mõneks ajaks kokku.

M. Anton. Seda ma loodan, sul on ju
jälle päris-punased põsed!

Emma. Kentsakas inimene see meie uus
firmumätsja. Tema tegi hauda, kui ma
täna hommiku üle firmuasia laskisin,
mina küsijin: Kelle jaoks see on? -

„Kelle jaoks jumal tahab,“ ütles tema,
„ võib olla minu enese jaoks; minu
käsi võib nõndafamuti kaia nagu
minu wanaajal, kes ka korra ühe hauda
tagawaraks walmis-tegi, ja ööfe, kui
ta kortsiit kodu tuli, ise jinnu siife
kukkus ja kaela muris.“

Leonhard (kes juuni ajalehte lugemised
on). Tema ei ole siit nurga mees, ta
woib meile, mis tahab, ette waleitada.

Emma. Mina küsijin, miks ta ei oota,
kuni keegi hauda kaewata lafeb?

„Muid kutsuti täna pulma,“ ütles ta,
„ ja nii juus probwet olen ma ikka,
et tean, et mul pää seda homme tagant
järel kustumeb. Keegi teeb mulle nüüd
kindlasti jelle wingerpusfi, et ära sureb.
Lis peadjin ma homme aegfasti wälja

ja ei laaks mitte lähedaks magada.^{46.}
M. Anton: Pola, olexfin ma ütelnud,
aga kui haud liiga fuur ehk väike on?
Enna. Ma ütlesin seda ka, aga tema
raputas teravaid wastuseid käisest,
nagu wanaakuri kirpa! „Ma wõtsin
möödu kangur Veit'i järele; ütleb ta,
„see on nagu kuningas Saul pää jagu
koisigist pikem; nüüd võib tulla, kes
tahab, tema hõone ei saa kalle wai-
ke olema, ja kui ta liiga fuur on,
joo ei tee see ju kellelegi kahju pää-
le minus, sest kui auno mees, ei lafe ma
enesele mitte jala eest rohkem maksta,
kui kiristu alla maab.“ — Mina
wiskasin oma lilled fiole ja ütlesin,
nüüd on ta ära wõetud!

M. Anton. Ma arwan, see mees tegi ainult
nalja ja see on ka juba patt. Haudafid
tagawaraks walmis teha, tähendaks
minatargalt furmalõõgu üles seada; ker-
gatfit, kes seda teeb, peaks teenistusest
ära aetama. (Lugeja Leonhardi poole)
Mis undist on? Otsib mõni inimene =

armastaja ühte waest leske, kes paari jada
taabrit karmstab? Wõi ümberpöördus, waene
leik ühte inimfarmastajat, kes talle jeda
dumaks?

Leonhard. Politsei kuulutab ühte kalliski-
wide wargust, waga imelik! Sellest on
näha, et halbade degade pääle waatama-
ta meie juures ikka weel inimeji elab, kel-
lel kalliskira on.

M. Anton. Kalliskirwide wargust? Kelle
juures?

Leonhard. Kaupmees Wolframi juures.

M. Anton. Kaupmees - - itimööimata!
Pääl poleeris minu Karl paari päewa
est ühte kirjutufelanda!

Leonhard. Kirjutufelana fahhtliht ära
kadunud - õige!

Õna (meister Antonile). Andku Jumal
julle jeda jona andeks!

M. Anton. Sul on õigus! See oli kolwatu
mõte!

Õna. Õna poja wastu oled ja, jeda
pean ma julle ütlemä, ainult poolik
ifa!

M. Anton. Naene, meie ei taha tänafelle üle rääkida!

Emma. Tema on teistfugune kui sina, peab ta siis sellepärast koke halb olema?

M. Anton. Kuhu ta siis nüüd jääb?

Lõunakell on ammu löönud, ma wean kihla, et jook köögis ära keeb ja küpseb, sest et Klaral jalaja käik on, lauda mitte enne katta, kui tema kodus on.

Emma. Kuhu ta siis peaks jääma? Tä mängib wift küll keeglit ja jäl peab ta kõigekangema mängutee üles otfima, et sina teda kätte ei saaks. Muidugi on siis kodutee pikk. Ma ei saa aru, mis sul selle siirta mängu vastu on?

M. Anton. Mängu vastu? Mitte midagi!

Peenikesstel herradel peab ajawide olema.

Ylma Kaarti-Kuningata oleks päris-Kuningal wift küll tihti aeg igaw, ja kui keegli mängumitte üles leitud ei oleks, kes teab, kas siis würostid ja parunid mitte meie pääfid ei weeretaks! Lihtne käsitöölise aga ei wõigi juuremat patta teha, kui siis, kui ta oma bigi

~~ja wõib ka~~

ja vaeraga teenitud kopika mängu pääle
paneb. Inimene peab seda, mida ta pale-
higi fees teenib, auustama, kõrgema ja
kalliks pidama, kui ta mitte iseendale
kahtlema ei taha hakata, kui ta
mitte terwet oma tööd ja tegemist põl-
gama ei taha hakata. Kuidas võisjin
ma kõigest jõuult taabri pärast orjata,
mille ma mitte tahaan wifata? (Wäljas
on uksekella kuulda.)

Enna. Sääl ta on!

J. etendus.

(Kohtuteener Adam ja weel üks kohtu-
keener astuvad sisse.)

Adam (M. Antonile). Koh, nüüd mingi
aga ja makske oma kihliwõdu wälja!
Punase kuu mehed (ütleb seda kõwa
rohuga) ei pidanud ial teie majasse
tulema? Sääl on meid nüüd kaks!

(Tõele kohtuteenerile.) Missä pärast ei
jätä sa oma kübarat päha, nagu mina?
Mis sääl palju waadata, kui omafuguo-
te juures oled!

M. Anton. Sinufuguste juures, näru?

50.
Adam. Teil on õigus, me ei ole mitte
õnnefuguste juures, kelmid ja vargad
ei ole mitte meie fugejed! (Näitab
kummuti pääle.) Tehke lahti! Ja
siis kolm jammu kangeli! Et te
jäält midagi wälja ei meisterda!
M. Anton. Mis? Mis?

Klara (astub sööginõudega fiske).
Pea nna - (jääb wait.)

Adam (näitab ühte paberit). Kas
mäistate kirjutatud kirja lugeda?

M. Anton. Pea nna mõistmas, mida
minu koolmeistergi ei mõistnud?

Adam. Siis kuulge! Teie poeg on
kallis kiva warastanud. Waras on
meil juba käes. Niisid tahame maja
läbi otjida!

Enna. Jefus! (Kukub maha ja su=
reb.)

Klara. Enna, enna! Mis fugejed filmad
ta teeb!

Leonhard. Ma toon kohtri.

M. Anton. Ei ole tarwis! See on wiim-
ne kohtupäew! Nägin jeda jada korda

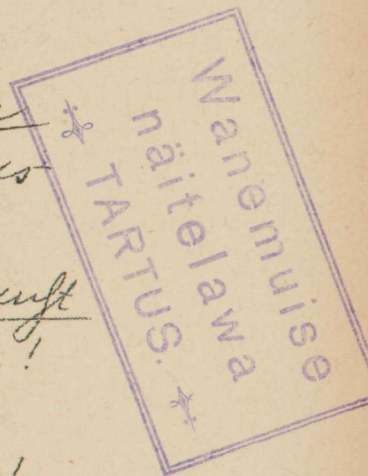
51.
Maga hästi, Thereze! Sa juudid, kui ja seda
kühliid, seda peab sulle ristikivi päale
kirjutatama!

Leonhard. Wakeft on õnneti! — (ära
minnes.) Hirmus! Aga minu jaoks
hää! (ära)

M. Anton (võtab võtmekimbu taskust
ja viskab ära). Tähe! Tõhke lahti!
Sahtel sahtli järele! Tõoge kirves!
Kohvri võti on ära kadunud! Hei!
Kelmid ja margad! (Pöörab oma taskus
pakupidi.) Siit ei ole midagi leida!
Tõine kohtutener. Meister Anton, koguge
ennast! Jgaurko teab, et teie kõige auu-
farn mees terwes linnas olete!

M. Anton. Loo? Loo? (Naerab.) Ja, ma
olen perekonna auufuße üksi ära tarvi-
tanud! Waene poiso! Tema jaoks ei
jäänud midagi järele! See jäl — (näi-
tab furnu päale) oli ka lüga waga!
Kes teab, kas tütar mitte — (äkki
Klarale.) Mis ja arvad, minu süüta
laps?

Klara. Jha!

Teine kohtuteener⁵² (Adamile). Kas sul
sio-juugu kaastundmuft ei ole?

Adam. Kaastundmuft? Kas mina selle
wananuhe taskuid läbi rühin? Kas
mina teda summin oma juskad jalalt
maha tõmbama ja saavad pahupidi
jõõrama? Sellega tahtsin ma päate
hakata, sest ma vihkan teda, nii kui
ma vihata joran, sest saadik, kui ta
trahteris oma klaasi — ja tead seda
lugu — ja sa peaksid emast ka haa-
watus tundma, kui sul vähegi auu-
tunnet oleks! (Klarale) Kus on
teie wenna tuba?

Klara (näitab). Täga!

(Mõlemad kohtuteenerid ära)

Klara. Jja, tema on piüta! Tema
peab piüta olema! Tema on ju fi-
nu poeg, tema on ju minu wend!

M. Anton. Piüta, ja emä mõõrtju =
kas! (Naerab)

Üks tüdruk (tuleb ühe kirjaga).

(Klarale) Heiwa kasjakoija Leon-
hardi käest! (ära)

M. Anton. Sul ei ole tarvis teda lugeda!
Ta ütleb ennast finust lahti! (Plaksutab
käpa) Bravo, fina naru!

Klara (on lugenud). Ja, ja! Oh minu
juunal!

M. Anton. Jäta ta rahu!

Klara. Jja, jja, mina ei või mitte!

M. Anton. Ei või mitte? Ei või mitte?
Mis see tähendab? oled ja -

(Mõlemad kohtuteenrid tulevad tagasi)

Adam (pilkavalt). Otfige, siis peate
teie leidma!

Teine kohtuteener (Adamile). Mis sul meel-
de tuleb? Oleme meie siis midagi leid-
nud?

Adam. Pea lõuad! (Mõlemad ära)

M. Anton. Tema on fiüta ja fina -
fina -

Klara. Jja, ja oled hirmus!

M. Anton (võtab temal mõlemateft kä-
teft kinni, väga pehmelts). Armas tü-
kar, Karl on õnnetegi ainult vilets meis-
ter, tema kappis enda ära, mis see siis
täheendab? Jja jäi elusse! Tule temale

appi, ja ei või nõuda, et tema iksi
kõik peal tegema, anna jina mulle
viimne hoop, wana tüwi näeb weel
nii wifa wälja, aga ta wängub juba, sul
ei saa mitte palju waera olemata, et
teha maha wõtta. Sul ei ole tarwis kir-
welt kätte wõtta, sul on ilus nägu, ma
ei ole siin weel kunagi kiitnud, aga
täna tahan ma sulle seda ütelda, et
sul rohkem julgust ja ufaldust isenele
wastu oleks; filmas, nina ja suu saa-
wad kindlasti meeldima, harkka - ja
mäistad mind küll, või ütles mulle,
mulle näitab, et ja seda juba oled!

Klara pea nõbrameelselt, langeb üles-
kõstetud kätega furmu jalgade ette ja
hüüab nagu laps). Õnne! Õnne!

M. Anton. Wõta furmu käest kinni ja
wanna mulle, et ja oled nagu ja ole-
ma pead!

Klara. Mina - wannun - sulle - et
- ma - sulle - kunagi - häbi - ei
saa - tegema! -

M. Anton. Hää! (Panib kübara päha)

55.
Jäts itm wäljas! Läheme ja lafeme
ennast läbi lipu ajada - ühest uulit-
last teise! (dra.)

Teine waatus.

Tuba puuseppmeistri Antoni juures.

1. stendus.

Meister Anton (tõuseb laua juurest üles).

Klara (hakkab ära kraamima).

M. Anton. Kas ja jälle siia ei taha?

Klara. Jaa, mul on köht täis.

M. Anton. Millest siis?

Klara. Ma join juba köögis.

M. Anton. Kellel isu ei ole, sellel ei ole
puhas südamestunniotus! Eks näe!

Wõi oli kibuti supi sees, nagu ma üla
uues nägin. Natuke koeraputkeid nopp-
pinnise juures teiste rohtude hulka jüh-
tumise. Siis tegid ja targasti!

56.
Klara. Koigewägewam jumal!
M. Anton. Anna andeks, mina - mi-
ne põrgu oma kahwatu kannataja -
näoga, mis ja õnnistegija enda käelt
warastanud oled! Punane peab in-
mene wälja nägema, kui ta noor on!
Ainult üks-kohtib niisuguse näoga uh-
kustada, ja see ei tee seda! Hei! Jga-
le ühele kõrvaloök, kes weel ei ütleb,
kui ta omale jõrme fish on loiganud!
Selles ei ole kellelgi enam õigust, jft
siin seisab mees, kes - oma kütus hai-
feb, aga mis tein ma, kui naaber
siin emal kirstukaant kimminae-
lutada taktis?

Klara. La tõmbafid haamwi tema
käelt ära, tegid seda ise ja ütlesid:
see on minu meistritöö! Köster,
kes parajasti uufees lauljatega fur-
malaulu lõpetas, arwas, et ja hullus-
läinud oled.

M. Anton. Hulluko! (Naerab) Hulluko!
Ja, ja, see on tark pää, kes iferimast ot-
fast maha lööb, kui aeg tulnud on.

57.
Minu oma on selleks liiga kõvasti otfas,
muidu - Sa konutafid ilma pääl ja ar-
wafid, et ja ilufasti uhuall ahju taga
istud, jäl pandakse äkki tuli laua
pääle ja ennae, ja istud röövliurkas,
nүүд käib põnn, põnn, igast küljest;
aga see ei tee midagi, jul on õnneks kirjift
juda!

Klara ja, ifa, nõnda see on!
M. Anton. Mis fina sellest tead! Arwad
ja, jul on õigus minuga koos meeda,
seft et jul ju kirjutaja pleku pistnud
on? Sind jaab keegi teine pühapäeva
pääl lõunal jalutama wiima, keegi
teine jaab sulle üttema, et sinu paled
punafed ja sinu filmad sinised on, keegi
teine wõtab sind naifeko, kui ja seda
wäärt oled. Aga kui ja kolmkümmend
aastat kui õige ja arms mees elukoos-
mat kandnud oled, kui ja kunagi ei
ole nurjenuid, waid muwet ja kuwastust
ja iga õnnetuft kannatlikult vastu
wõtnud oled, ja siis tuleb sinu poeg, kes
sulle ju wahaduse ajal pehme pääpadja

58.
valmistama pidi, ja teeb sulle niisugust
häbi, et sa põlvili maad paluda ta-
haksid: neela mind ära, kui ma sulle
mitte jälk ei ole, sest ma olen porisem
kui sina! - siis võid ja kõik vandes-
jõnad, mida mina oma rinnas taga-
si hoian, välja puistata, siis võid ja
oma juukseid katkuda ja oma rinnad
veriseks jeksta, selle poolest võid ja minust
es olla, sest sa ei ole mitte mees!

Klara. Oh, Karl!

M. Anton. Jmestama pean ma küll, mis
ma teen, kui ma teda jälle enese es näen,
kui ta õhtu, enne kui tuled põlema pan-
dakse, paljaks astud päega, sest vängi-
majas ei ole toredate juukseste ja ukkusta-
mine lubatud - tuppa astub, „tere õh-
tuft“ kõgeleb ja ukseleingi pihku jätab.
Tegema saan ma midagi, see on kindel,
aga mida? (Hambaid kiristades) ja
kui nad teda ka kümme aastat kin-
ni peavad, ta saab mind leidma, ma
saan nõnda kaua clama, seda teen
ma. Pane tähele, surm, mina olen

nüüdsest pääle kivi sinu vikati es, see läheb enne tükkideks, kui ta mind paigalt ära laab!

Klara (võtab tema käest kinni). Jaa, ja peaksid pooleri-tuumiko-maha heitma!

M. Anton. Et ünd näha, kuidas fina lappwoodis oled? Et siis üles karata ja sul kõrist kinni (hakkata) haarata ja siis tagantjärele meele märkusele tulla ja ütelda: armas tütar, ma ei teadnud mitte, mis ma tegin! Ma tänan! Minu uni on kommititegija minema suatnud ja prohveti ametisse pannud, ja see näitab mulle onra nimetisformiga inetuud asju, ja ma ei tea, kuidas see tuleb, kõik näitab mulle nüüd võimalik. Hu, mul on jälkus tulevikus, nagu klaafi wee es, mida läbi mikroskopi - kas õige on, heerra köster? Ta on mulle jeda tihti küllalt ette veerinud - läbi suurendamise klaafi vaadanud oled. Ma tegin jeda kord Nürnbergis laadal ja ei tahtnud

terve päev enam^{60.} juna! Oma armastat
Karli nägin ma üla öösel pistul käes;
kui ma kütti lähemalt vaadelda
tahtsin, laskis ta, ma kuulsin kar-
jatamist, aga püsirohku suitse pärast
ei saanud ma midagi näha, ka siis,
kui suits-laiali läinud oli, ei näinud
ma mitte purustatud pääd, aga mi-
nu herra poeg oli vahapääl rikkas-
meheks läinud, ta seisis ja luges kuld-
tükka ühe peo päält teise pääle, ja
tal oli nägu, wotku mind kurat, see
ei wõi ka siis rahulikuni olla, kui
terve päewa tööd teinud oled ja wi-
nati töötua usse oma taga kinni
paned. Noh, seda wõiks ära hoida.
Wõiks-kohut mõista ja pärast seda
ise kõigekõrgema kohtumõistja ette
astuda.

Klara. Jää õnneti rahulikuko!

M. Anton. Saa õnneti terveks! Mis-
pärast oled sa haige? Ja, arst, anna
mulle rohtu, mis mind terveks teeko!
Sinnu wend on kõigehalvem poeg, ole

61.
fina kõigeparema tütar! Nagu kõlva-
tu pännrotti jääja seifan ma ilma
ees, tubli mehe, kes selle wana fandi
afemele astuda oleks wõinud, olin
ma ilmale wõlgu, kellega olen
ma teda petnud! Saa fina naelaks,
nagu fina ema oli, siis üteldakse,
wanemate wiga see ei olnud, et pois-
õigelt teelt kõrwale sattus, sest tütar
käib õiget teed ja on kõigilt teistest
ees. (Hirmus külmalt) Ja ma tahan
süüalt poelt kaasa aidata, ma tahan
sulle asja kergemaks teha, kui teistel
on. Sel filmapiilgul, kus ma märkan,
et ka minu pääle näpuga näidatakse,
ajan ma omal habet ja siis - (Kuula
pääle näidates) seda wannun ma sulle,
tõmban ma terve mehe maha! Sa wõid üt-
da, see tuli ehmatuse järelt, sest et wulffal
hobune lõhkuma hakkas, wõi et kaps-
pönni-
gul tooi ümber wiskas, wõi et mul hiir jalgu
mööda üles jooksis. Kes minud tunneb, saab
sulle kohta küll pääd raputama, sest ma ei
ehmata mitte nii kergesti, aga mis sulle?

62.
Mina ei saa itmas^{62.} elada, kui inimesed
kaastundlikud olema peakivad, kui
nad minu pärast sületada ei taha.

Klara. Armuline Jumal, mis pean ma
tegeema?

M. Anton. Mitte midagi, mitte midagi,
armas laps; ma olen sinu vastu liig wa-
li, ma tunnen seda küll, mitte midagi,
jää ainult selleks, mis-ja oled, siis on hää!
O, mulle on nõnda juust üleskohut tehtud,
et ma üleskohut tegeema pean, et mitte alla
jääda, kui see minu üle võimult tahab
wõtta. Waata, ma läksin eimist üle uulit-
ja, jääl tuleb rõugearmiline Fritz, see üle
linna tuntud waras, kelle ma aastate
eest wangi panna lasksin, sest et ta juba
kolmandat korda minu juures pikki
näppusid näitas. Warein ei julgenud ta
mulle otsegi waadata, nüüd astus ta
jultunult minu juurde ja pakkus mulle
kätt. Ma tahtsin talle ühe vastu nõuru
anda, aga ma mõtlesin järele ja ei süli-
tanudgi, sest meil oleme juba nädala päe-
mad sugulased, ja loomulik on, et sugulased

63.
inostest teretarad. Opetaja, see kaastund-
lik inimene, kes mind alla vaatamas-
käis, arvas küll, et inimene mitte kellegi
mum, kui ainult iseneft eft kosta on ja
et see minuft kõrkus-olla, mis ristiniima-
se kohane ei ole, et ma ka veel oma poja
eft wastutada tahta; muide peaks-epifa
Adam jeda nõndajamuti südamesse wõtma,
nagu minagi. Kõrra, ma ujun jeda hää-
melega, et see tema rahu paradüfis enam
ei riku, kui keegi tema järeltuljateft
tapma ehk roovima hakkab, aga kas ei
katkunud ta juurpid Kaini pärast?
Ei, ei, jeda on liig palju! Ma nõrkim
monikord tagasi maadata, kas minu
wari mitte mustemaks ei ole läinud!
Lest kõike, kõike woin ma ära kanda,
ja olen jeda üles näidanud, ainult mitte
häbi! Pange mulle õlgadele, mis te taha-
te, aga ärge loigake jeda närwi katki,
mis mind piisti hoiab!

Klara. Jha, veel ei ole ju Karl midagi
ülesturnistanud ja nad ei ole ka tema
juureft midagi leidnud!

M. Anton. Mis-see mul aitab? Ma olen kinnas ringi käinud ja olen trah-terites tema wolgade järele kuulunud, neid oli kokku rohkem, kui ta tulewal meeraud aastal minu juures teeninud oles, kui ta ka kolm kord nii wikk oles, nagu ta on. Nüüd tean ma, miks ta ikka kaks tundi hiljem õhtule jäi, kui mina, ja miks ta jelle pääle waata mata ka weel enne mind üles tõusis; aga ta nägi ära, et see kõik õnneti müda-phi ei aidanud, wõi oli see temale liiga raske ja kestis liiga kaua, jaäl karw- tas ta hääd juhtumist.

Klara. Sina upud Karlift ikka kõige halvemat, sina oled seda ikka teinud.

Kas mäletad veel, kui —

M. Anton. Ja räägid nagu sinu ema räägiks; ma tahan sulle wastata, na- gu ma harilikult temale wastasin, ma- waikin!

Klara. Ja kui Karl õnneti õigeks mõis- tetakse kui kivid jälle kätte leitak- se?

65.
M. Anton. Siis võtaksin ma advokadi ja
minuksin oma viimase järgi seljast ära,
et teada, kas bürgermeistril on õigust
ühe ainsa mehe poega vangistada, või
mitte. Kui on, siis heidan ma alla, sest
mis igasüda juhtuda võib, sellega pean
ka mina leppima; ja kuigi ma seda
omako õnnetuks kuskal korda kalli
malt maksma pidin, kui teised, see oli
minu jaatus, ja kui Jumal mind loob,
siis püüan ma käed kokku ja ütlen:
õnne, jina tead, mispärast! Ei ole see
aga mitte nii. Kui see mees, kes kuldketi
kaelas-kammas, üle jääkalla toimeta-
nud oleks, sest et ta midagi ei mõelnud,
kui ainult seda, et kaupmees, kellel kallid
kirid kadunud, tema äärmes on, siis-
jaaskime näha, kas jänduferraamatul
auk see, ja kas kuningas, kes küll
teab, et ta oma alamatele nende lõna-
kuulmise ja trüüduse eest õigusega makso-
ma peab, ja kõigealemale oma alama-
leste kõigevähem võlgu jääda tohib, selle
arvu paikamata jätab! Aga need on

asjata kõned! Poisi⁶⁶ jääleb jellest protses
jelt puhtalt niisama wähe, kui sinu
oma elawalt omast harrast. Leda troos
ki ei saa ma ial ega iganes, jelle pärast
ära wista mitte, mis fina mulle
wõlgned, pea fina oma wannet, et minul
tarwis ei oleks oma pidada! (Läheb,
tuleb aga jälle tagasi.) Ma tulin täna
õhtu alles hilja kodu, ma lähen ma
gedesfe wana puukaupmehe juurde.
Tina on ainuke inimene, kes mulle
weel nagu enne otja waatab, jelt et ta
minu häbist weel midagi ei tea; ta
on kurt, keegi ei saa talle midagi ju-
ustada, ilma et ta hääle ära kar-
jaks, ja ka siis saab ta kõigest walesti
aru, jellepärast ei saa ta midagi teada.
(ära.)

2. etendus.

Klara (naisi). Oh Jumal, oh Jumal!
Halasta minu pääle! Halasta jelle
wana mehe pääle! Wõta mind oma
juurde! Leda ei saa teifiti aidata! Nä
päike paistab nii kuldsest uulitse pääl.

et lapsed kättega teha piinaravad, linnuke-
sed lendavad siia ja sinna, lilled ja rohi
ei väsi ära pikema-kaasvamat. Koik
elab, koik tahab elada, tuhast haiget
värisevad jellel tunnil sinu es, furim;
Kus-sind veel raskel öösel ahastades
kutsum, sest et ta oma valu enam ära
kannatada ei jõudnud, see leiab oma afe-
me niind jälle häa ja pehme, mina
kutsum sind! Heida selle pääle armu,
kelle hing kõigest enam sinu es-winger-
Dab, anna temale nii kaua aega, kuni
talle ilus maailm halliks- ja tühjaks
jäab, mõta mind tema ajemel! Ma
ei taha kohkuda, kui ja mulle oma
külma käe annad, ma tahan temast
julgelt kinni hakata ja rõõmsamini
sinuga minna, kui veel üksigi in-
imeselaps kunagi sinuga läinud on.

3. etendus.

Kaupmies Wolfram (astub sisse). Tere,
neiu Klara, on teil isa kodus?

Klara. Tä laps-praegu wälja.

Wolfram. Ma tulen - - minu kallio =

Kivid on jälle (lestid.) käes.

Klara. Oh isa, oleksid ja fiin! Tä on oma prilli kodu unustanud, jäl see on! Kui ta seda märkako ja ümber pöörako! Kuidas siis? - Kus? - Kelle juures?

Wolfram. Minu näeme - üteldge mulle otjekoheselt, neiu Klara, Kas teie ei ole ka juba imelikka asju minu naese üle kuulnud?

Klara Ja.

Wolfram. Et ta - (näitab otja pääle) Eks ole?

Klara. Et ta mitte päris-moistuse juures ei ole, ja muidugi!

Wolfram (valifjust enese üle kaotades) Minu jumal! Minu jumal! Koik asjata! Ühtegi teenijat, kelle ma juba korra majasse wõtfin, ei ole ma oma juurest ära minna lasknud, igale ühele olen ma kahetsekselt palka maksnud ja kõikide lohakuste kohta filmas kinni pigistanud, et jellega nende waikimist ära osta, kuid siiski - need

107
jalalikuü tänamata inimese loomad!
Oh minu waeled lapsed! Ainult teie pä-
rafft katkufin ma seda wargata!

Klara. Ärge pahanädage oma inimcote
üle, need on riit ilmsüüitad. Seft Jaadik
kui naabrimaja mana põles, ja teie
proua läbi lahtise akna selle üle näeris;
käfa plakutas ja ifegi käie pöskedega
üle uulitta tulle puhus, nagu tahaks ta
tuld weel rohkem põlema õhutada, seft
Jaadik wõis teda ainult kas-kuradiks-
enefeko, ehk hulluks pidada. Ja seda
nägiwad Jadaanded.

Wolfram. See on tõsi. Noh, kui terve
linn minu õnnetsift tunneb, siis oleks
mõistmata, teie käest lubamist nõuda
selle üle waiwida. Kõulge siis! Wargufe,
mille seft teie wend wargis-istub, on
nõdrannelus-toime pannud!

Klara. Teie oma proua-

Wolfram. Et tema, kes ta warem
kõige jarem ja kõige kaastundlikum
inimene ilma oli, halvaks ja kah-
juroomulikuks on läinud, et ta kilkab

ja röömuustab, kui ⁷⁰tema filmade es-
õnnetus juhtub, kui kiidusõnu klaasi
katsi lööb, ehk omale forme fiske
loinab, seda teadfin ma ammu; et
ta aga ka asju majas kõrvale toi-
metab, raha ära peidab, paberid lõh-
ki & rebib, seda olen ma kahjuks
liiga hilja teada saanud, alles täna
lõuna ajal. Ma olin woodise heit-
nud ja tahtfin parajasti magama
jääda, jääl märkasin ma, kuidas
ta tafakeski minule ligineo ja tera-
valt waatas, kas ma juba magan.
Ma pigistasin filmad kõvemini kin-
ni, jääl nõttis ta tooli päält mi-
nu vestitaskust võtme, avas kir-
jutuseluna fahkli, haaras jäält ühe
rulli kuldrahafid, pani fahkli jälle
lukku ja tõi võtme tagasi. Ma koh-
kufin, kuid ma valitsfin ennaft, ei
teha mitte eksitada; tema läks-
toaft walja, minna hüüfifin warwaste
pääl järele. Tema ronis üles pöönin-
gule ja viskas raharulli ühte wana

71.
Kirstu, mis jää juba vanaija ajast
jaadik tühi seifal; siis waatas ta kart-
likult kõigile poole ringi ja läks ruttu
ära, ilma et ta mind oleks näinud.

Mina siütasin küünla põlema ja ot-
sisin Kirstu läbi, jäält leidsin ma oma
kõigenõurema tütre nuku, paar tüd-
ruku wanni kingasid, ühe arveraama-
tu, kirju ja, kahjuks, wõi Jumalale
tänu, kuidas ma pean ütlemä, üsna
all ka kalliskivid!

Klara Oh minu waene emä! See on
liig hirmus!

Wolfram Jumal teab, ma annan sin
need kivid jelle eest, kui ma jeda find ma-
taks teha jaoks, mis findinud on!
Aga mitte minagi ole findi. Et minu
kahtlus, kõigest aru kartusest teie isa
wastu hoolimata, teie wenna pääle
langed, oli loomulik; tema oli kirju-
tuse lauda poleerinud, ja ühes temaga
olivad kalliskivid kadunud; ma mär-
kasin jeda pea otsekohes, sest ma pidin
sahklift, kus kivid olivad, paberifi

wälja wõtma. Kuid^{12.} mulle ei tulnud
möödegi kohe wäljuid abinõusid tema
wastu tarwitusele wõtta, ma andsin
ainult asja ihotja kohtuteenrile teada
nile teada ja palusin teda ühena
waisfel wüfil asja järele uurida,
aga see ei tahtnud ettewaatusest midagi
teada, ta seletas mulle, tema pidada
juhtumiseft kohe ametlikult teatama
ja saada seda ka tegema, seft teie wõid
olla jaodix ja wõlgade tegija; ja tema
sona maksab bürgermeistri juures kah-
juko nõnda palju, et ta läbi wüia wõib,
mis ta tahab. See mees näib teie ifa
pääle väga wihane olevat, ma ei tea
mitte, mispärast, teda rahustada ei
olnud mitte võimalik, ta hoidis-
kõrred kinni ja hüüdis-minema tor-
mates: Kui teie need kallid kivid mulle
ka kinkinud olexite, ei oleks mul
mitte nii häa meel, kui nüüd!

Klara. Kohtuteener on kõrd trahteris
oma klaafi minn ifa oma kõrrale
laua pääle pannud ja tema poole

pääd nikutanud, nagu oleks ta teda
klaafisid kokku looma kutsumud. Sääl
on minu isa oma klaafi ära võtnud ja
ütelnud: punase-kuues-mehed pidivad
ennevanast klaafidest jooma, millel
puujalad all olivad, ka pidivad nad
väljas akna taga, ehk, kui vihma
jadas, ukse taga seisma jääma ja vii-
sakalt kübarat kergitama, kui trakte-
riperemeele neile jura andis; kui nad
aga hirmustafivad kellegiga kokku löüa,
siis ootafivad nad, kuni lööes timukas
mööda läks, — Jumal! Jumal! Mis-
koik ilmas võimalik ei ole! Seda
pidi minu vaene ema äkilise surma-
ga maksma!

Wolfram. Ei peaks kedagi äritama
ja halviniimefi kõige vähem! Kus-
teie isa on?

Klara. Mägestikus puukaupleja
juures.

Wolfram. Ma ratsutan välja ja otjin
ta ütles. Bürgermeistri juures olin
ma juba, kahjuks ei leidnud ma teda

74.
kodust, muidu oleks teie wend juba
siin, aga sekretär saatis kohe ühe
käskjala, teie saate teda veel enne
õhtut näha. (Ära)

4. stendus.

Klara (üksi). Niiid peaksin ma
rõõmustama! Jumal! Jumal! Ja
ma ei saa muud mõelda, kui: niiid
oled üksi fina see! Ja onniti on mu
meelst, nagu peaks mul kohe midagi
meelde tulema, mis kõik jälle hääro-
teeb!

5. stendus.

Sekretär (astub sisse). Tere!

Klara (hoiab ühest toolist kinni, nagu
tahaks ta maha kukkuda). Tee! O,
et see mitte tagasi tulnud ei oleks!

Sekretär. Ja ei ole mitte kodus?

Klara. Ei!

Sekretär. Ma toon rõõmsa teate. Teie
wend - ei, Klara, jelle toonis ei saa
mina sinuga rääkida, mulle näitab,
lavad, toolid, kapid, kõik need wanad
tuttavad - tere, fina! (Nixutab)

pääga ühe kapi poole.) ⁷⁵ Kuidas lähel?
Linn ei ole enamgi muutunud! - Kelle
ümber meie lastena nii fagedasti karg-
lesime, pistavad pääd kokku ja naera-
wad selle narri üle, kui ma mitte ruttu
teifil toonil rääkimasi hakka. Minna
pean sinule fina ütlesma, nagu varem;
kui see sulle ei meeldi, siis mõtle: see
suis pois näeb unid, ma tahan teda üles
äratada, ma astun tema ette ja (lii-
gutusega) ajan ennaft sirgeks, et ta
näeks, et tal enam mõne väikse lappesga
tegemist ei ole, - nii pikk olid ja küm-
neaastafelt! (Näitab ühe kriipsu pääle
ukse sees) waid päris juureks kasvannid
hüdrusega, kes ka siis juurku kätte
jaab, kui ta kapi pääle pandakse.
Sa mäletad omesti veel? See oli see koht,
see kindel linn; kus ta ka ilma luku
kaha panemata meie eest julge oli. Me
wiitfime, kui ta jäl seisis, oma aega
kärbsete juurukolooniifega, sest meie ei
wainud ju kärbsetele, kes roõmfasti
juurku juures käifwad, seda kuidagi

lubada, mida me iigi kätte saada ei
mõistnud.

Klara Ma arvan, niisugused asjad
unustatakse ära, kui sadadeid ja
tuhandeid raamatuid läbi tuleb uuri-
da.

Sekretär. Unustatakse ka! Mis ei
unustata kõiks Rooma ja kiriku õi-
guse juures ära! Poised, kes kangekael-
selt aabitsa vastu kaklewad, teevad,
misparast nad seda teevad; nad aima-
vad, et kui nad aabitsaga tegemist te-
gema ei hakka, neil ka teadusega jõ-
uda ei tule! Aga nii halvad need ini-
mesed nüüd on, nad neavad sünta kin-
ged kiufatusele, nad näitavad neile ta-
gumise kaane pääl püüast kirku
korratäie münnadega, jaäl ütlevad
lapsed (põlves) iseenele: ta, ja nüüd
ei ole enam pidamist, nüüd läheb kii-
restist mäest alla, kuni Z'ni, ja nõn-
da edasi ja nõnda edasi, kuni korruga
keft Rooma õigust istud ja hirmu ja
värinataga märkad, niisugusele tekni-

Kuusi need pagana kakikümmeendneli
tähekest find avatelenud on, kes al-
guses lõbifasti ringi keerutades-hästi
(maafeto) maitsevateks- ja hästi lõh-
navateks-sonadeks; nagu 'mari' ja
'lill' kujunevad!

Klara. Ja mis siis tekkakse? (Mõtted
mujal, ilma ühegi osavõtmiseta.)

Sekretär. Selle poolt lähevad üksi kuld-
ifelsomud lahku. Ühed raiuvad ennast
läbi. Need tulevad harilikult kolme
kuni nelja aasta järel jälle päeva-
valgeli, on siis aga natuke kõhnermad
ja kahvatumad, seda ei pea neile pahaks
panema. Niisuguste bulgast olen mi-
na. Peised heidavad keft. metša natuke
pikali, nad tahavad ainult välja pu-
hata, aga nad tõusevad harva jälle
üles. Mul enesel on üks tuttav, kes-
nüüd juba kolm aastat 'Rooma õigu-
se' varjus oma õlut joob. Teistel jälle
läheb jüda täis- ja nad pööravad
tagasi. Need on need kõige rumalamad,
sest need lastakse ainult selle tingi =

78
niisega üheft kihnikust wälja, et nad
teulijalul mõnesse teisesse lähewad.

Ja jääl on niisugused, mis weel hirmu-
famaad on, millel otjagi ei ole! (Ünnele)

Mis inimene kõik kokku ei loba,
kui tal midagi südame pääl on ja ta
sellega wälja tulla ei oska!

Elhara. Kõik on tänanü lõbus ja
rõõmus, jeda teeb ilus ilm!

Sekretär. Ja, niisuguse ilmaga kuku-
wad sõkullid jefast wälja, nahkhiired
poowad ennast üles, jefst et nad tunne-
wad, et wanakuri neid loonud on;
mütt puuril ennast nii sügawale maa-
sisse, et ta enam teed tagasi ei leia
ja haledal kombel ära lämbunud
peab, kui ta mitte kuni teisele poo-
le läbi ei uurista ja Amerikas
jälle päewaralgele ei tule. Täna

Kaswab iga wiljapää kakskorda
nii palju kui muidu ja iga mooni-
lill lähes weel kord nii punafeko kui
harilikult, kuigi ainult häbi pärast,
et ta jeda weel ei ole. Peab inimene

79.
maha jääma? Põhib ta vanajumalalt
ainureži intresifid ära petta, mis-maa-
ilmu talle maksab, roõmsat nägu ja
fääravaid filmi, mis kõike peaaegu
duft peegeldavad ja ärastatutult kuju-
tavad? Põepoolest, kui ma hommikul
ihte või teist nukrat omaft usjeft
välja hüüma näen, ots kortsus ja pun-
nis-filmidega taavaft vahtides, nägu
oleks-see finine paber sukkrupää ümber,
siis mõllen ma tihti: koke hakkab ja-
dama, Jumal peab, ta ei või teifiti,
pilved esruides maha lastma, et ai-
nult mitte nüfuguse näo üle vihaštada.
Nüfuguseid mehi peaks-kohtuse kae-
wata võima, kui lõbusõitude takis-
tajaid ja lõikusitma ärarikkujaid.
Millega tahad ja siis-elu eft tänada,
kui sellega, et ja elad! Hõiska lind,
muudu ei ole ja enam kõri ära teeni-
nud!

Klara. Ah, see on nii tofi, nii tofi - ma
wõisin koke nutma hakata!

Sekretär. See ei käi sinu pihta; et ja juba

30.
nädalapäevad raskemini hingad, kui muide,
jaan ma väga hästi aru, ma tunnen jinu
vanameest. Aga, Jumalale tänu, ma soin
jinnu rinna jälle wabaks teha ja jellepärast
olengi ma praegu jinn. Sa jaad oma wenda
weel tänu õhtu näha ja mitte tema pääle,
waid nende pääle, kes tema wangi pani:
wad, jaavad inimesed näpuga näitama.
Kas ma ei ole jelle eest ühe muju ära
teeninud, ühe seliku muju, kui see teist-
juguine olla ei tohi? Wõi hakkame
tema pärast pimefikku mängima?
Kui ma jinn kümme minuti jookful
kinni ei piina, lähen ma tühjalt ära
ja jaan weel ühe wäikse kõrwakilu
päälekauba!

Klara (enfele), Minu meelest on, nagu
olekfin ma korraga tuhastastat wa-
naks läinud ja nagu sefaks-niind aeg
minu kohal paigal, ma ei saa tagasi,
ega ka edasi. O, see kinninaelutatud
põisele paiste ja kõik see rõõmus olek
minu ümber!

81.
Secretär. Sa ei wasta mulle! Ku ja, jelle
unustafin ma ära, ja oled ju pruut! Fried-
riik, mispäraft oled ja mulle jeda teinud?
Kuid jüisgi on mul õigus kaewata. Tema
on mulle kõik, mis mulle armas ja häa
on; kõik, mis armas ja häa, oleks-
mule teda meelde tuletamä pidanud, ja
jüisgi oli tema mulle aastate kaupa,
nagu ei oleks teda ilmas olemas olnud.
Selle eest on ta nüüd - oleks-
see wäheemalt mees, kelle ees
filmääd maha lööma peab!

Aga see Leonhard -

Klara (äkki, kui ta Leonhardi nime
kuuleb). Ma pean tema juurde -
see ju on, ma ei ole enam wargä öde -
oh jumal, mis ma jüis weel tahan?
Leonhard peab, ja, ta peab jeda tegema
- tal ei ole ainult tarwis jaadan
- ja kõik on nagu enne! (Wärinaga)

Nagu enne! (Secretärile) ära pane
pahaks, Friedrich, mispäraft lähewad
mul jalad korräga nii raskeks?

Secretär. Sa tahan -?

Klara. Leonhardi juurde, kuhu jüis

muidu! Ainult see üks-tee on mulle
ilmas-veel. Käia!

Sekretär. Ja armastad jist teda? — Liis-
Klara (metfikult). Armastan? — Tema
ehk juriim! Jurestas ja, et ma teda
walin? Ma ei teko seda mitte, kui ma
ainult igenele pääle mõtlema peaksin!

Sekretär. Tema ehk juriim? Tüdruk,
nõnda väagib meelearabeitmine, ehk —
Klara. Ära tee mind pööraks! ära
nimeta seda jona enam! Siis! Siis
armastan ma! Ma hüüan sulle seda
näkku, nagu oleksin ma juba teises-
ilmas; kui keegi enam ei püüasta,
kui kõik halasti ja külmetades üks-
teiselt nõõdabillivad, sest et Jumala
hirmus püha lähidus igauhe jee
mõtlemissi teiste pääle juureni on
ära härtanud!

Sekretär. Mind? Jkka veel mind?

Klara, ma aimasin seda, kui ma
jind väljas-aias nägin!

Klara. Aimasid? O, jeteime ka!

(Punredalt, nagu oleks ta üksi) ja

ta astus minu ette! Tema chh mina!
Minu fida, minu neetud fida! Et temale,
et minule enefele teeks teha, et see nõnda
ei ole, wõi et seda ära lämmatada, kui
see nõnda oleks; tegin ma seda, mis
minid nüüd - (nutina hakates) Jumal
kaewas, mina heidasin armu, kui mina
sinu apnel oleks ja sinu mina!

Sekretär. Klara, jaa minu naefeks! Ma
tulid sinu juurde, et sulle veel kord wa-
nal wüfil jätma waadata! Ei oleks sa
jellest jilguft aru saanud, ma oleksin ilma
jõnalaujumata jälle ära läinud. Nüüd
pakuin ma sulle kõik, mis ma olen ja
mis mul on. Seda on vähe, aga edaspidi
wõib see enam olla. Ammu oleksin
ma siin olnud, aga sinu enna oli haige,
joo juri ta...

Klara (naerab hullumeelselt).

Sekretär. Wõta julgust, teidruk! Sellel
inimisel on sinu jõna. See teeb sulle
hirmu. Jeeñefest mõista on see paha lu-
gu. Kuidas wõisid sa - ?

Klara. Jah, küsi veel, mis kõik juurde

tuleb, et iht waft^o hüdrukut pööraks
teha! Naeru ja pilget kõigilt poolt,
kui fina ulikooli olid läinud ja in-
fest enam midagi kuulda ei lastunud.
See mõtleb weel poisi pääle! - See ufub,
et lappemängu pääle kõsifelt waadatak-
se! - Kas ta kirju saab? - Ja siis
enna! See omafugustega tegemist!
Kõrkuseft ei tule ial enne! Leonhard
on ju järeis tubli mees, kõik inesta-
wad, et ja tema pääle üleöla waatad.
Selle juures weel minu oma fida. On
tema fünd ära unustanud, näita talle,
et ka fina - oh jumal!

Sekretär. Mina olen fündi. Ma tun-
nen fida. Noh, mis raske on, ei ole
sellep äraft weel võimata! Mina mu-
retjen selle eft, et ta sulle sinu fona
tagasi annab. Võib olla -

Klara. O, minu fona - jah! (Wis-
kab talle Leonhardi kirja.)

Sekretär (loeb). Mina kui kaosa-
hoidja - sinu venn - waras - waga
kahju - aga mina ei wõi teifiti,

oma ameti pärast — — ^{85.} (Klarale) Seda
kirjutas ta selle seltsimäl päeval, kui
sinnu oma suri? Ta avaldab ju ühtlasi
oma kaastundmuse tema äkilise sur-
ma pärast.

Klara. Ma arvan, ja.

Sekretär. Wõtku siin! Armas Jumal,
kasiid, usid ja muud kirmutised, mis
sinnul loomise juures läbi formide on
lipsumid, on f wanaaawikule hädameelt
teinud, ta on neid sulle järele teinud, aga
ta on neid paremini wälja ehtinud,
kui sina, ta on nad inimise naha sisse
pistnud ja nüüd seiwad nad sinu in-
meste kõrwal ja kestel ja neid võib alles
sio ära tunda, kui nad kriimustavad
ehk pistavad! (Klarale) Aga see on ju
hädä, see on ju imetore! (Tahab tema
ümbert kinni wõtta) Tule! Igaweseko-
ajaks! Selle mufuga!

Klara (langeb tema najale). Ei, mitte
igaweseko ajaks, ainult et ma maha
ei kuku — ja mitte mufu!

Sekretär. Tüdruk, ja ü armusta teda,

Ja oled oma ja-sona ⁸⁶ tagasi saanud -
Klara (tumedalt, emmalt jälle pistisaja-
dis). Ja ma pean õnnetigi tema juur-
de, ma pean põlvili tema ette maha
längema ja kogelema: waata minu
ifa hallide juurste pääle, wõta mind!
Sekretär. Õnnetu, saan ma sinult
aru?

Klara. Ja.

Sekretär. Sellest ei saa üksigi mees üle!
Jünnimees, kellele näkku fiilitada
kõhaksid, pead filmad maha lööma!
(Lurub Klara enda vastu.) Sa waeferm, ja
waeferm!

Klara. Mine nüüd, mine!

Sekretär (enefele, rasketes mõtetes). Ohk
peaks felle koera, kes seda teab,
ilmaft ära hävitama, maha lask-
ma! Kui tal julguft oleks! Kui ta
walmis oleks wälja astuma! Kui teda
jündida jaoks! Et ma pihtra ei treh-
waks, seda ma ei kardaks!

Klara. Ma palun find!

Sekretär (minnes). Kui pimedaks läheb.

(Pöörab tagasi ja võtab ⁸⁷ Klara käest
Kinni) Püdurik, fina feivad minu es--
(pöörab ära) Pühanded tema afimel
oleksivad selle targasti ja kavalaosti
maha raiskinud, ja mehele alles magu-
jal tummil, kus kõik unustatakse,
kõrva ja hinge fise fofistunud! Ma
tunnen, mis ma sulle võlgnen! (Ära.)

6. etendus.

Klara (üksi). Kinni! Kinni minu sü-
da! Pigista ennast iseenese fise, nõnda
et üksigi veretilk enam välja ei pääse,
mis loontes arahanguvud elu jälle käi-
ma ajaks! Sääl oli mulle jälle midagi
nagu lootusefarnaft tärpanud! Kuid
alles märkanma seda! (Naeratades.)
Ei, sellest ei saa üksigi mees üle! Ja
kuigi - jaaksid fina ise sellest üle?
Oleks ful julguft kätt vastu võtta, mis-
ei, ei, seda halba julguft ei oleks ful
mitte! Sa peaksid omas pörgus uksele
ise rüvi ette lükkama, kui keegi sulle
väljast poolt uft avada tahaks - fina
oled igavesti - o, et sellel vahet on, et see

mitte ühtelugu nõnda ei puuri, et see
wabel järele jätab! Ainult jellepärast
kestab see nii kaua. Piinatar arwab,
et ta puhata saab, jellepärast et piina-
ja wahet pidama peab, et hinge tõm-
mata; see on hingetõmbamine, nagu
upprjal laenetes; kui weewool, mis teda
alla kifub, teda weel kord pääle toob,
et teda koha jälle uuesti oma Kaispu
wotta; temal ei ole jellest muud, kui
kakekordne furmarõitlus!

Noh, Klara? Ja, jaa, ma lähen, ma
lähen! Sinu tütar ei saa siin mitte
eriefetapriifile ajama! Mina olen
warsti jelle inimise naene — Jumal,
ei! Ma ei kerjaju mitte õime! ma
kerjan wiletjult, oma kõigestügarawa-
mat wiletjult! minu wiletjult saad
ja mulle andma! ära — kus kivi?
(Wõtub jelle) Kolmest kaewust mööda
wüb siin tee tema juurde — et ja
mul ühegi juurde jisma ei jää!
Weel ei ole sul jelleko õigust! (Ära)

Kolmas waatus.
Tuba Leonhardi juures.

1. etendus.

Leonhard (lana juures artiksega, kirjutades)
 See oleks juis niid kuuks-pöogen päraft
 jööri! Mis juure tunõmus inimel
 on, kui ta oma kohult täidab! Niid
 wõiko mul kes tahes usfest jõe astuda,
 ja oleks see wõi kuningas ise - ma tou-
 fessin püsti, aga kartma ei hakkaks
 ma mitte! Uhe eraldan ma wälja -
 wana tislimeistri. Aga, oieta, ei wõi
 ka see mulle suurt ära teha! Waene
 Klara! Mul on temast kahju, ma ei saa
 ilma rahutufeta tema pääle mõelda!
 Kui jeda ühte äranõetud õhtut ei oleks!
 See oli tõesti enam armukadedus, kui
 armastus, mis mind pöorafeks teji - ja
 tema andis kindlasti ainult sellepäraft
 järele, et minu etteheitid tükjaks
 teha - sest ta oli minu vastu külmi
 nagu surm. Pal seifawad halwad päe =

Wanemuise
 näitelawa
 * TARTUS. *

90.
wad ees; nõh, ka minul saab veel pal-
ju pahandust olema. Kandku igaks
oma jagu! Koige päält aga waja
afi jelle wäike kiirakaga õige kind-
laks teha, et see minu kaeft ei pääse,
kui torm lahti läheb! Siis on burger-
meister minu poolt ja mul ei ole tar-
wis midagi karta!

2. etendus.

Klara (astub sisse). Tere õhtust, Leon-
hard!

Leonhard. Klara? (brüfale.) Seda ei
oleks ma niisid küll enam oodanud!
(Kõwasti.) Kas ja minu kirja kätte
ei ole saanud? Siiski - ja tuleid wistis-
ti oma isa eest ja tahad pääwaha
ära maksta. Kui palju seda niisid
on? (Ühest raamatust järele waada-
tes.) Ma peaksin seda õiguse pärast
pääft teadma.

Klara. Ma tulen, et sulle jüu kirja
tagasi anda! Siin ta on! Loe ta
weel kord läbi!

Leonhard (loeb juure tõpidusega). See

on üsna mõistlik kiri! ^{91.} Kuidas võib
mees, kelle kätte aralikus rahad on
ufaldatud, niisugusest perekonnast naeste
võtta, kelle (neelab ühe sõna ära), kelle
liige sinu vend on?

Klara. Leonhard!

Leonhard. Aga wabest ei ole terwel
linnal õigus? Sinu vend ei istu mitte
wängis? Ta ei ole ialgi wängis istunud?
Sina ei ole mitte ühe - oma wenna õde?

Klara. Leonhard, mina olen oma isa
tütar ja mitte kui hiirta wangi õde,
kes juba jälle õigeks on mõistetud,
sest seda on minu vend, mitte kui tüd-
ruk, kes häbi es warijeb, mida ta ära
teeninud ei ole, sest (pool kõvasti) ma
warijen weel rohkem sinu es, - ainult
kui jelle wanaime tütar, kes mulle
elu on andnud, jijan ma sin!

Leonhard. Ja sa joovid?

Klara. Sina küsid weel? O, et ma jälle
minna tohiksin! Minu isa loikab
oma kõri maha, kui ma - wõta
mind naeseks!

Leonhard. Siin ⁹²ija -

Klara. Ta on jeda wandunud! Wõta
mind naafeks!

Leonhard. Käsi ja kõri on lähedalt
jugalaps. Need ei tee üksteisele miida-
gi kurja! ära waeva ennast tühja-
di mõtetega!

Klara. Tema on jeda wandunud -
wõta mind (ära) naafeks, pärast tapa
mind ära - ma tahan viimasele elu
weel tänulikuni olla, kui õnnese-
le!

Leonhard. Armastad ja mind? Tu-
led ja fellepärast, et siin jeda find
junnid? Olen mina see inimene, il-
ma kellest ja elada ja furra ei saa?

Klara. Wasta ise enesele!

Leonhard. Wõid ja wanduda, et ja
mind armastad? Et ja mind nõnda
armastad, nagu tüdruk jeda meest
armastama peab, kellega ta ennast
eluko ajaks kõita tahab?

Klara. Ei, jeda ei wõi ma mitte wan-
duda! Aga jeda wõin ma wanduda!

Kas ma jind armastan^{93.}, ehk Kas ma
jind mitte ei armasta, ialgi ei pea ja
jeda tunda saama! Ma tahan jind
teenida, ma tahan sulle tööd teha ja
jüüa ei ole sul mulle mitte tarvis anda,
ma tahan ennaft ise toita, ma tahan
öofeti teistele inimestele õnnelda ja
kuidada, ma tahan nälga kannata-
da, kui mul tööd ei ole, ma tahan en-
nem oma enese käevare jigi kannus-
tada, kui oma isa juurde minna, et
ta midagi ei märkako! Kui ja mind
lööd, sest et sul Koera Käpärast ei ole,
või et ja tema ära hävitamü oled,
jüü tahan ma ennem oma keele alla
melata, kui karyatada, et naabrid
mitte aru ei saako, mis jünnib. Ma
ei või mitte lubada, et jüü maht minu
löökid armistid ei näita, sest selle üle
ei ole mul võimust, aga ma tahan
maletada, ma tahan titelda, et ma
päägarastu kappi olen pörganü,
või et ma kiripöranüal maha kukku-
nü, sest et ta libe oli, ma tahan

Jeda teha, enne kui veel keegi küsi-
 da ja ab, kust need finifid mühud on
 tulnud. Võta mind naefeks, - ma ei
 ela mitte kaus. Ja kui see sulle siis-
 gi liiga kaua kestab, ja kui sa lahu-
 tuse kulufid kanda ei taha, et mi-
 nult lahti saada, siis osta aptegift
 kihviti ja pane kuhugi välja, nagu
 oleks see sinu rottide tarwis, ma ta-
 han jeda võtta, ilma et sul tarvis
 oleks näpuga näidata - ja tahan
 furres naabritele ütelda, et ma jeda
 peenikefeks fukkraks pidafin.

Leonhard. Sa ei inesta küll mitte,
 kui inimene, kellest sa jeda kõike
 ootad, ei ütleb?

Klara. Siis ärge waadaku jumal
 mitte liiga vihafelt minu pääle, kui
 ma tulin, enne kui ta mind kutsu-
 nud on! Oleks mul ainult iseenese
 pääle mõelda - ma tahaksin jeda
 kanda, ma tahaksin jeda rahuga
 vastu võtta, nagu äratenuitid

75.
nõuklusest, ma ei tea millele eest, kui iten
mind minu wiletuses - jalga dega tallaks,
jelle ajemel, et mind koetada; ma ta-
haksin oma last, kui tal ka jelle in-
mehe nägu oleks, armastada, ah, ja
ma tahaksin jelle waele sünta loomake-
le ees nõnda palju nutta; et ta kindlas-
te oma ema põlgama ega neid ma ei
hakkaks, kui ta wäneraks ja tar-
gemaks saab. Aga ma ei ole mitte
üksi, ja kergemini leian ma wiim-
set päewal wastust kohtumõistja, kü-
simise pääle: mis päraft oled ja ifeen-
naft ära tapnud? kui küsimise pää-
le: mis päraft oled ja oma ifa nii kau-
gele wiinud?

Leonhard. Sa räägid, nagu oleksid
fina esimene wõi wiimane? Tuhant-
sed on jeda emefind läbi teinud ja
nad pidivad rahul olema; tuhantete-
ga päraft find saab jeda juhtuma
ja nad saavad oma saatusega leppi-
ma: kas need kõik nagu waffraha on,
et fina emast ifaraldi murka jeda

tahad? Neil oliwad⁹⁶ ka ifad, kes seda
nut wandejona üles-leidfiwad, kui
nad seda ifimeft korda kuulfiwad, ja
kes-kapmifeft ja furnuroloomifeft
väakifiwad; pärast häbenefiwad nad,
palufiwad jumalalt oma wandejoni
ja jumalatestust andeko, nad istu-
fiwad maha ja kügufiwad laft,
wõi kaitfefiwad tema juureft käre-
feid ära.

Klara. O, ma ufun seda väga hästi,
et ja arm ei saa; kuidas keegi inime-
ne ütmas oma waimet pidada wõib!

3. etendus.

Üks poifike (astub fiife). Siin on lil-
led! Ma ei pea ütlemä, kuft.

Leonhard. Ma, need armjad lilled!

(Loob omale otja wastus) Paganä
päralt! on fei rumal! Mina oleksin
pidanud lillefid faatma! Kuidas seda
jälle hääko teha! Kügufiteft asja-
deft moistan ma wähe, ja wäikene
waatab väga felle pääle, tal ei ole mi-
dagi muud mõtelda. (wõtab lilled.)

Koiki ei võta ma aga mitte vastu!
(Klarale.) Eks ole, need jääb tähenda-
wad kahetsust ja häbi? Kas ja ei üteli-
nud mulle seda ükskord?

Klara (nikutab päaga).

Leonhard (poifikeelele). Pane tähele,
pois, need on minu jaoks, ma piotan
nad ninda, waata, siias kus jüda on.

Need, need tumepunased, mis nagu tu-
me tuli lõkenud arad, need wiid ja ta-
gafi. Kas jaad aru? Kui minu õu-
nad küpped on, võid tagafi tulla.

Poifire. Sinna on veel palju aega!
(ära.)

4. etendus.

Leonhard. Ja, waata, Klara, ja rää-
kivad sõnapiidamistest. Just sellepärast,
et ma mees olen, kes jona peab, olen
ma summitud sulle nõnda wastama, na-
gu ma wastanud olen. Sinust ütlesin
ma emast nädal tagafi lahti, ja ei
saa seda jalata, siin on kiri. (Annab
Klarale kirja, see võtab tema majin-

likult vastu) Mul oli põhjust, sinu
veenda - ja ütled, ta on oigeks mõiste-
tud, see rõõmustab mind! Selle nädala
jooksul olen ma aga ennaft (omasti) unes-
ti kaitnud; mul oli selleks õigus; sest si-
na ei vaieldnud mitte õigel ajal minna
kirja vastu; mina olin vaba, nii
hästi oma tundmustes; kui seaduse
ees. Nüüd tuleb ja, aga mina olen
juba oma sõna andnud ja mulle on
sõna vastu antud, ja - (enesele) ma
soovin, et see nõnda oleks, - see
teine on juba niisama suguse seisu-
korras, nagu sina! Mul on sinust
kahju (lühikab teinajussid ta -
gasi, mis Klara fündida laleb, na-
gu ei paneks ta seda sugugi tähele,
aga ja saad aru, bürgermeisteriga ei
tohi nalja heita!

Klara (nagu enne). Ei tohi nalja hei-
ta!

Leonhard. No näed ja, ja saad mõist-
likuks! Ja mis sinu ilase punktub,
siis võid ja talle julgesti näkku ütelda

et tema ükski juudi ^{99.} on! Krawahi
mulle nõnda olla, ära raputa pääd,
see on nõnda, tüdruk, see on nõnda!
Ütle talle jeda ainult, küll ta juba
aru saab ja wagu faks jääb, ma was-
tutan selle eest! (Dnefelug) Kes oma tütre
kaafawara ära ringeb, ärgu imestagu, kui tü-
tar istuma jäetakse. Kui ma selle pääle mõtlen,
läheb mul päris hari punafaks, ja ma foosik-
sin, et wananimes jin seks, et tublit jutluft
kuuldasaada! Missäraft pean mina ha-
lastamata olema? Ainult jellepäraft, et tema
narr oli. Mis sellest ka saab, tema pääle
langeb wastutus, see on selge! (Klarale)
Wõi tahad ja, et ma ise temaga räägin?
Linn meelhäaks wiin ma oma raha turu-
le - jaan, võib olla, jini filmi - ja
lähen tema juurde! Ta võib minna wastu
jämedaks minna, ta võib mulle saapafu-
lasega wastu pääd wifata, aga ta saab
kui alla neelama, kohunäpistuse pääle
waatamata, mis see talle teeb, ja jini
rahule jätma. Ole selle pääle julge! On
ta kadus?

150
Klara (ajab ennaft firgeks) Ma tänan
find! (Tahab minna.)

Leonhard. Pean ma find jaatma? Mul
on julguft.

Klara. Ma tänan find, nagu ma ma du
tänaxin, kes ennaft minu ümber mas-
finud on, mind jälle ise lahti lafeb ja
minema hüppab, jst et teine juak teda
meelitas. Ma tean, et mind hammusta-
tud on, ma tean, et ta mind lahti la-
feb, ainult jelleparaft, et ta vaeva väari
lifeks ei pea minu natukeft üdi kon-
tidest välja imeda, aga ma tänan teda
jisgi, jst nüüd on mul rahulik surm;
ja, inimene, ju ei ole pilge, ma tänan
find; minu meeleft on, nagu oleksin ma
läbi sinu findame viimaleste pörgu si-
garufesse waadanud, ja olgu minu jaa-
tus-tulevaps-elus misfigune tahes, si-
nuga ei ole mul enam midagi tegemift,
ja ju on minu troost! Ja nagu õnnetut,
keda üs-nõelanud on, mitte hukka ei
mõisteta, kui ta värinaja jälkufega
oma verefooned katki loikab, et ara-

Kihvitatatud elu ruttu välja woolaks, nõnda ehk halastab ka igavene arm minu peale, kui ta kind raatab ja mind, mis ja minuist oled teinud; left kuidas võisfin ma seda teha, kui seda mitte ilmasgi, mitte ilmasgi teha ei kohiks? Siinult seda veel: minu isa ei tea midagi, ta ei aima midagi, ja et ta kunagi midagi teada ei saaks, sellepärast lähen ma veel tana süü ilmaft. Kui ma arwaksin, et finaf astub metfikult ühe fannime tema poole) - Kuid, see on ju rumalus, finulle on see ju väga käepärast, kui kõik ringi sefavarad ja püäd raputavad ja asjata küpivad: mispärast see fündinud on? Leonhard Tuleb ette! Mis jäl teha!

Klara!

Klara ära süü! See inimene võib rääkida! (Tahab minna.)

Leonhard. Arwad ja, et ma kind ufun?

Klara ei.

Leonhard. Sa ei või, tänu Jumalale, enesetapjaks saada, ilma et ja ühes sellega lappetapjaks ei saaks!

102.
Klara. Mõlemat enimini, kui ifa-
kappako! O, ma tean, et pattu patuga
hääko tehaci jaa! Aga mis ma pra-
gu teen, see tuleb minu pää pääle üksi!
Arman ma oma ifale noa pikku, siis
tuleb see tema kui minu pää pääle!
Minu pää pääle tuleb see ikka! See
annab mulle julgust ja jõudu kõrges-
minu ahastuses! Linnu käsi saab maa
pääl hästi käima! (ära)

5. etendus

Leonhard (üks). Mina pean! Mina
pean teda näfeko võtma! Ja mis
pärast pean ma? Tä tahab hullu
tempu ära teha, et oma ifa hullu
tempu tegemast takistada; mispärast
on tarvilik, et mina tema tempu
ühe veel hullema läbi ära hoidma
pean? Mina ei jaa seda tarvilikkust
õigeko pidada, vähemalt mitte enne,
kui ma seda inimest enese ees ei näe,
kes jälle minu ühe veel hullema
tembuga ette jõuda tahab; ja kui
see niifainati mõtleb nagu mina, siis

ei ole jellel lõppu! See kõlab usnamõit-
lik, ja siisgi - ma pean talle järele!
Süüal tuleb keegi! Jumalale tänu, mi-
dagi ei ole häbitavam, kui iseenda
mõtetega tüüliks minna! Mõsamine
pääs, kus üks-üks teise sünnitab ja üks-
teise ära jõob, wõi teist sabasse hammus-
tab, see on see kõigeft kõige hulleim!

6. etendus.

Sekretär (astub sisse). Tere õhtust!

Leonhard. Herra sekretär? Kuidas on
mul see auru?

Sekretär. Sina saad jeda kobe näha!

Leonhard. Sina? Noh, meie oleme ju
koolijeltfilijes olnud!

Sekretär. Ja saame wahelt ka jurma-
jeltfilisteks! (Tõmbab püstoli wälja.)
Mõistad ja nendega ümber käia?

Leonhard. Ma ei saa teist aru!

Sekretär (tõmbab ühel kuke wimma).

Kas näed, nõnda tehtakse jeda! Süs-
sigid sina minu pääle, nagu mina
praegu sinu pääle ja tõmbad kuke
maha! Nüü!

Leonhard. Mis-teie räägite? ^{107.}

Sekretär. Üks-meist peab jumma! Sure-
ma! Ja otsekohe!

Leonhard. Surema?

Sekretär. Sa tead, mispärast!

Leonhard. Jumala eest ei!

Sekretär. Ei tee wiga, se tuleb sulle
jummatunnil juba meelde!

Leonhard. Ka mitte aimugi!

Sekretär. Mõtle järele! Ma võiksin
sind muudu hulluks koeraks pidada,
kes jeda, mis-mulle kõige armisam, ham-
mustanud on, ilma enese teadmata, ja
võiksin sind kui hulluksena maha
lasta, kuna ma sind ju veel pool tundi
aga enesetaoliseks pidama pean!

Leonhard. ärge rääkige ometi nii kõ-
vasti! Kuid teid keegi kuulda -

Sekretär. Võiko meid keegi kuulda,
oleksid ja teda hammu hiinudud!
Noh?

Leonhard. Kui se felle tüdrukku pä-
rast on, ma woin teda ju naefeko-
wõtta! Sellega olin ma juba poolest

Jaadik nõuus, kui ta i^{le}fiin oli.

Sekretär. Tema oli fiin ja tema on jälle ära läinud, ilma et ta fiin ka-
hettides ja põrnus oma jalgase es- maas-
oleks näinud? Tule! Tule!

Leonhard Ma palun teid - teie näste
oma es- inimeft, kes kõige pääle valmis
on, mis teie käfete! Veel tänas õhtu kik-
lan ma inimeft temaga ära!

Sekretär. Leda teen mina, ehk mitte ke-
gi! Ja kui ka terve ilm jelle külles-ri-
püks, mitte tema kleidi palistust ei tohi
ja enam pumbuda! Tule! Ühes minuga
mätta! Aga pane hästi tähele, ma
mõtan jul käealt kimmi, ja kui ja tee
pääl uskainusgi nõrd häält peakfid te-
gema, siis - (hõstak pistolit) So! Ufud
mind! Päalegi läheme meie, et ja kiu-
fatufeofe ei fattuks, maja tagumifist
urfeft läbi aedade wälja!

Leonhard Üks on minu tarwis - andke
see mulle!

Sekretär. Et ja tema ära viskad ja
mind fündida wõid, fiin ära tapma

106.
chik jooksta lahkima, eks ole? Kanna-
tuft, kuni me koha pääl oleme, siis
jagan ma auhasti sinuga!

Leonhard (läheb ja liikkab kogemata
oma joogivee klaasi ümber). Kas ma
enam jooma ei pea?

Sekretär. Julguft, mu poeg, võib olla,
läheb hästi; Jumal ja kurat võit-
levad, näib, alatafa ilma pärast, kes
siis teab, kes just ifandaks jääb!
(võtab temal käealt kinni; mõ-
lemas ära.)

7. etendus.

Tuba punseppmeistri majas. Öhtus.

Karl (astub sisse). Ühtegi inimest
kodus! Kui ma hiirearvu usse lä-
me all ei teaks, kuhu nad harilikult
võtme ära peidavad, kui kõik koduste
ära lähevad, ei oleks ma sisse saanud.

Noh, see ei oleks midagi teinud! Ma
võiksin praegu kakskümme korda
ümber linna ära jooksta ja enesele
ette kujutada, et suuremat lõbu ilmas
ei olegi, kui jalgu tarvitada. Paneme
õige tule põlema! (Teeb seda.) Tõnu
on veel vanal kohal, kas-vea või
kibla, jett meil on siin majas kaks-
korda kümme käsku. Kübar pandak-
se kolmanda pulga otja, mitte neljanda
otja! Pool kümme peab väsinud olema!
Õnne Mardipäeva ei tohi jul külmi
olla, pärast Mardipäeva ei tohi ja
higistada! See on niisama fuguine käsk,
nagu: sina pead Jumalat kartma
ja armastama! Mul on jama! (Hüü-
ab.) Õnne! - Pfu! Nagu oleksin ma
ära unustanud, et ta jälle uinub, kus
kõrffimche sulafelgi enam tarvis ei
ole oma laia juud arada ja „jah,
peremee“ ütelda, kui teda hiintakse.
Ma ei nutnud mitte, kui ma surma-
kella omas pimedas-rängikongis-kul-
sin, aga - punakuumees, ja ei andnud

108.
mul mitte keegliplaatil aega viimast
kuuli ära wifata, ehk see küll mul
juba käes oli, mina ei anna sulle
aega wiimseks-hingetõmbamiseks,
kui ma find üxfinda kätte saan, ja
see võib veel täna õhtu findida!
ma tean, kust find kella kümne ajal
leida võib! Parast seda laewa pääle!
Kuhu see Klara jääb? Mul on nüga-
ma juur nälg nagu janugi! Täna on
neljapäew, nad jõuvad wafikalika-
suppi. Oleks talw, siis oleks kapstaid
saanud, enne wafkapäewa walgeid,
parast rohelisi. See on nügama kindel,
nagu see, et neljapäew tulema peab,
kui kolmapäew olnud on, et mitte
reedele ütelda ei võiks: mine fina
minu cest, minul on jalad willis!

8. etendus.

Klara (astub sisse).

Karl. Ometi wiimaks! Sa ei peaks ka
mitte nii palju mufutama! Kus-neli
punast huult kokku heidawad, jaäl on
kura-dile sild walmis! Mis sul jaäl on?

Klara Kus? Mis? ^{109.}

Karl Kus! Mis! Käes!

Klara Midagi!

Karl Midagi? On see saladus? (Tõm-
bas tema käest Leonhardi kirja ära)

Sia sellega! Kui isa kodu- ei ole, on
mend eestkostja!

Klara Selle paberilipaka olen ma
käes hoidnud, ja õieti puhus õhtu-
tuul nõnda kangesti, et ta telliskivid
katusele maha viskas. Kui ma kiri-
kuft mööda läksin, kukkus üks-otte
minu ette maha, nõnda et ma jala
teada vastu ära löin. Oh Jumal,
mõtlesin ma, veel üks! Ja seisin paigal.
See oleks nii ilus-stund, mind oleks
maha maetud ja üteldud: talle juustus
õnnetus! Ma lootsin asjata teife pää-
le!

Karl (on kirja läbi lugenud). Põrgu
ja - mees, selle käe, mis seda kirju-
tas, löön ma ful jäändiks! Too mulle
pudel viina! Või on jinnu hoiukukur-
tühi?

110.
Klara. Meil on veel üks kodu. Ma
offin ta jalaja ema sündimise päeva
jaks- ja panin kõrvale. Homme oleks
ju päev - (joorab emast)

Karl. Anna ta jia!

Klara (toob veini).

Karl (joob ahnelt). Niiud võime
jüs jälle pääle hakata! Hõõveldada,
jaagida, kloppida, selle rahel jüna,
jüna ja magada, et aga ikka ühte-
pukku hõõveldada, jaagida ja kloppi-
da fündaks! pühapäeval põlvil lan-
gemine pääle kauba! ma tänan sind,
Jofand, et ma hõõveldada, jaagida
ja kloppida tohin! (Joob) Blagu
iga tubli koer, kes keti otjas mitte
ei hammusta! (Joob edasi) Ja veel
kord: ta elagu!

Klara. Karl, ära joo nii palju! Jja
ütleb, wiina fees on kurat!

Karl. Ja õpetaja ütleb, wiina fees on
Jofand Jumal! (Joob) Saame näha,
kellel õigus on! Kohtuteneo oli fiin
majas - kuidas ta emast ülespidas?

111.
Klara. Nagu wargamajas! Oma kuk-
kus oma jala päält maha ja oli furnud,
nü jea, kui ta ainult oma furn lakti tezi

Karl. Hää! Kui ja homme hommiku
kuuled, et see mees-furnult on leitud, siis
ära nea mitte mõtjusat!

Klara. Karl, ja ei taha õnети -

Karl. Olen mina terra ainukene waen-
lane? Kas terrale ei ole juba küllalt kal-
dale tungitud? See woiks raskeks minna,
paljude hulgaft, kes jelle tükiga walmis-
jaakfiwad, õiget üles-leida, kui see ainult
oma keppi wõi kübarat teokohale maha
ei jäta. (Joob) Olgu, kes ta on - hää
õnne pääle!

Klara. Wenõ, ja räägid -

Karl. See ei meeldi sulle? Ole rahul -
ja ei näe mind enam karda!

Klara (^{kokku} kohtades). Ei!

Karl. Ei? Pead ja siis juba, et ma
kahan minna. Ronivad mul mõtted
otja pääl ümber, et ja neid lugeda saad?
Wõi müras wänamees, nagu see terra
wiis on ja ähwardas mind mitte majasse

sisse lasta? - Pah!¹¹² - See ei oleks palju
klifiti, kui wangirahat mulle wandunud
oleks: sina ei pea mitte kauem wangis-
istuma, ma tõukan sind wälja!
Klara Sina ei saa minult aru!

Karl (laulab):

Süäl laew on täies purjes,
ja wärskelt puhub tuul!
Ja, tõepoolest, müüd ei hoia mind
enam üksigi aji hõõlipiingi juures
kinni! Oma surmud, ei ole enam
kedagi, kes iga toorni järele kala
soõmise järele jätaaks, ja nooneft põl-
neft pääle oli see minu soõw wälja il-
ma! Siin ei kogu ma mitte, ehk ol-
gu alles siis, kui ma kindlasti tean,
et õnn julgele, kes oma elu kaalu pää-
le paneb, kes temale kolmelise wafk-
raha, mis ta juureft warakambriift
saanud, tagafi kätte viskab, et raha
saada, kas ta tema tasku pistab,
wõi kullatult tagafi annab, et õnn
nõuqulgele julgele enam wastu ei naerata

113.
Klara. Ja ja tahad ija üksi jätta?
Ta on küuskümmend aastat wana.

Karl. üksi? Kas jina ei jää temale?

Klara. Mina?

Karl. Lina! Tema tütelaps! Mis-
umbrohi sul pääs-kaswab, et ja küfid?
Tema roomu jätan ma talle ja omaft
igawest pahanduseft jaab ta lahti, kui
maära lähen, misparaft ei peako ma
süs seda mitte tegema? Mlee juba kor-
ra kokku ei jinni, temale ei ole ialgi
mitfas küllalt, ta pigistaks-oma käe
ruffikaste ja roniks-fiofe, mina tahak-
sin oma naha seljast maha ajada,
nagu lapsejärki, kui see ainult läheks!
(Laulab.)

Süs-ankur kerkib üles
Ja uhkelt laente füles
Laew lendab nagu kuul!

Ütle ije, kahtles ta ka filmapiikruki
minu süü juures! Ja kas ta ei leid-
nud oma troosti nagu harilikult jelles,
et ta wäga targalt seletas: Seda ma
ootajin! Seda ma olenikka arwanud!

See ei võinud teifiti lõppeda! Olekfid
fina see olud, ta oleks-omale otfa tei
nud! Ma tahaksin seda näha, kui jul
naeste õnnetus juhtuks. See oleks tema-
le, nagu jaoks-ta ise lappewoodisse! Ja
peaks kivradi enise jümitama.

Klara. O, kuidas see mul südamesse
jalwab! Ja, ma pean ära, ära!

Karl. Mis see peab tähendama?

Klara. Ma pean kõõki! mida siis
muid? (Tööstab käe otfa ette) Ja!
See veel! Sellepärast uski tulid ma
weel tagasi koju! (ära)

Karl. See näitab mulle päris-imeelik!
(hauab)

Uks- julge merelind veel
Me masti terwtas!

Klara (astub jälle fiske). Wiimne töö
on tehtud - ifa õhtufööök seifab tulel.
Kui ma kõõgimise oma taga kinni
hõmbafin ja mõtlefin: ja ei astu
nüüd ialgi enam fua fiske, läks
mul värin läbi hinge! Nõnda lähen
ma ka sellest toast, nõnda majast,

nõnda maailmasti!

115.

Karl laulab, Käib edasi tagasi; Klara
hoiab emast taha poole.

Päev järab palavaga,
All see fees-laeva taga
On kalad mängimas.

Klara. Missipärast ei tee ma siis-
jeda mitte? Kas ma jeda ial ei teegi? Kas
ma jeda päevast päeva edasi liikkam,
nagu praegu minutist minutise, kuni-
muidugi! Sellepärast ära! - ära! Ja
jüski jään ma jesima! Kas ei ole
minu meelest, nagu tõstetakse-minu
rüpes-paludes Käed üles, nagu waa-
takfirad filmad - (istub ühe tooli
pääl.) Mis-see peab olema? Oled
ja selleks liiga nõrk? Siis küsi en-
felt, kas ja kugew küllalt oled, oma
ifa - läbi loigatud kaalaga + (toujub
üles.) Ei, ei! - Meie ifa, kes ja oled
kaewas - pühitsetud olgu sinu rük-
jumal, jumal, minu waine paa-
ma ei jaa mitte paludagi! Wend!
Wend! aita mind -!

Karl. Mis-ful on? ^{116.}

Klara. "Meie isa' palve! (Kogub mõtteid.) Minu meelest oli, nagu oleksin ma juba wees- ja rajuxkin alla ja nagu ei oleks ma veel palunud!

Mina - (äkki) Anna meile andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele! See see on! Ja! Ja! Mina annan talle kindlasti andeks! mina ei mõtle ju enam tema pääle! Hääd ööd, Karl!

Karl. Tahad juba nii wارا magama minna? Hääd ööd!

Klara (nagu laps, kes järele katjub, kas ta palwet mõistab). Anna neile andeks -

Karl. Klaas wett wõrkid ja mulle veel tuma, aga ta peab õige wärske olema!

Klara (ruttu). Ma loon sulle kaewust.

Karl. Noh, kui ja tahad, ei ole ju kauget!

Klara. Tänu! Tänu! See oli see wiimene, mis mind veel rõhus! Teguri ise oleks mind ära andnud! Müüd saavad nad

117.
ometi ütlemas. Tal on õnnetus juhtunud!
Ja on siiski kuskunud!

Karl. Waata aga ette, laud ei ole küll
ikka veel mitte kinni naelutatud.

Klara. On ju kuuvalge! - Oh Jumal,
ma tulin ainult, jätt et muudu minu
ija tuleks! Anna mulle andeks, nagu
mina - ole mulle armuline - armuline -
(ära)

9. etendus

Karl (laulab)

Kui võiksin kaasa minna,
Lääl väljas on mu riik!

Ja! aga emme (waatab kella järele).

Kui palju kell joo on? Vihkija
veel olen noorevõitu,
Kui juaksin ainult joitu,
Kus-poolle' mul ükskoik!

10. etendus

Meister Anton (astub sisse) Sinu käest
oleks mul midagi andeks paluda, aga
kui ma sulle andeks annan, et ja ja-
laja wõlgajid teinud oled, ja kui ma
nad päälegi veel ära maksan. Siis ei

118.
ole mul küll jeda waeua tarwis näha!
Karl. Eginne on häa, teift pole tar-
wis. Kui ma oma pühapäewa riided
ära miin, woin ma ifegi inimestele,
kellel minu käift need paar taabrit nõnda
on, ära straksta, ja jeda teen ma kobe
homme, kui madruufel (nepsel) nüüd on
see üteldud — (Kõvasti) ei ole mul neid
enam tarwis!

M. Anton. Mis kõned need jälle on?

Karl. Sa ei kuule neid tänä mitte ofi-
meft kõnda, aga ja wõid mulle tänä wasta-
ta, mis ja tahad, minu õhus on kindel!

M. Anton. Päisaline oled ja ju, see
on tõsi!

Karl. Just sellepärast, et ma jeda olen,
ei pane ma sulle pääle rõhku. Aga, ma
arwan, kala ja lind ei peaks mitte selle
üle rüütlema, Kais õhus parem on woi-
wees. Ainult ühte. Sa ei näe mind Kas-
ialgi enam, ehk ja koputad mulle öla
pääle ja ütled: ja oled öieti teinud!

M. Anton. Ootame ära! Mul ei ole
tarwis belli, kelle ma sinu afimeli

Wõhhi, jälle lakti lasta, mis- mis muud
Karl. Ma tänan sind!

M. Anton ütles mulle, kas kohtuteener,
jelle apriilist sind kõigilähemad teed
mööda bürgermeistri juurde wia, sind
täiesti läbi terve linna—?

Karl. Uulitjast uulitjasse, üle turu,
nagu wapplapäewa hargga, aga ära
kahtle, ka jellele maksan ma ära,
enne kui ma lähen!

M. Anton. Seda ma ei laida, aga
ma kaelan sul seda!

Karl. Oho!

M. Anton. Ma ei lafe sind filmist,
ja ma ise peaksin jellele mehele appi
kargama, kui ja kätt tema külge
panna tahaksid!

Karl. Ma armastan, ja armastajid
ka ei ma?

M. Anton. Ma saan seda tõeks te-
gema...

11. etendus.

Sekretär (astub kahwatult ja wanku-
des jisse), juurub ühte rätikut rinda.

120.
wastu). Kuis Klara on? (Langeb üle
tooli pääle), Jeesus! Tere õhtust! Jumal-
lale tänu, et ma veel jia tulim! Kuis-
ta on?

Karl Pa lüks - Kuhu ta jääb? Tema
kõned - mul tuleb hirm! (ära)

Sekretär. Tema eest on kätte makstud -
kelm on furnid - aga ka mina olen -
Missparast jeda, Jumal? - Nüüd ei saa
ma teda ju -

M. Anton Mis-teil on? Mis-teiega on?

Sekretär. Kohe on otjas! Andke mulle
oma kafi jelle pääle, et te oma tütar
mitte ära ei tõuka - Kulete teie, mitte
ära ei tõuka, kui ta -

M. Anton. See on imelik kõne! Misspä-
rast peaksin ma siis - Ha, mul lähewad
filmad lahti! Kui ma talle mitte üle-
kohut ei ole teinud?

Sekretär. Andke mulle oma kafi!

M. Anton. Ei! (Pistab mõlemad käed
taskusse) Aga ma annan talle rum-
mi, ja tema teab jeda, ma olen talle
jeda ütelnud!

121.

Sekretär (Kõige suurema kokkumisega)
Tee olete talle - õnnetu, nüüd alles
jaan ma sinust täiesti aru!

Karl (kõrinal ruttu jisse). Jaa, jaa, keegi
on kaevu kukkunud! Kui see ainult
mitte -

M. Anton. Ruttu fuur redel jia! Haa-
gid! Kõied! Mis ja viivitad? Ruttu! Ja
kui see ka kohtutener oleks!

Karl. Kõik on juba jäl - naabrid
tulivad enne mind. Kui see ainult
mitte Klara ei ole!

M. Anton Klara? (Hoiab üheft
lauast kinni.)

Karl. Tema läks wett tooma - ja
tema rätik oli maas -

Sekretär Helin, nüüd tean ma,
misparast sinu kuul pihata läks -
tema see on!

M. Anton. Waata omati järele -!

(Jstus maha) Mina ei jaa! (Karl
ära) Ja jüski! (kõuseb jälle üles.)

Kui ma - (Sekretäri poole) teist öieti
aru jaanud olen, siis on kõik häär!

Karl (tuleb ^{122.} tagasi). Klara! Surmus!
Pää vastu kaevuina hirmuasti ära
purnustatud - kui ta - isa, tema ei
ole jisse Kurkumid, tema on jisse
hiipannud - üks tüdruk on seda näi-
nud!

M. Anton. See mõtelgu enne järele,
kui ta räägib! Praegu ei ole valge
küllalt, et ta kindlasti seda näha
oleks võinud!

Sekretär. Teie kahtlete? Teie tahak-
site küll, aga teie ei junda mitte!
Mõtelge ainult jelle päiale, mis te
kalle ütelnud olete! Teie olete teda
surma tee päiale ajanud! Mina,
mina olen füüdi, et ta jälle ümber
ei pööranud. Teie mõllesite, kui te
tema ahastust aimasite, nende keelte
päiale, mis teie kannul fipistannud
oleksivad, aga mitte nende madude
õeluse päiale, kelle omad need keeled
on, jaäl ütlesite teie jõna, mis teda
meleärakeitmisle ajal. Mina, jelle
afemel, et teda oma kätte wähele wõtta,

Kui teema jüda kirjeldamata hirmus
 erinast minu es arvas, mõtlefin selle
 kelmi pääle, mis juukse näo see selle
 kohta teeko, ja - noh, ma maanjan
 jeda oma eluga, et ma kedagi, kes
halvem oli kui mina, nõnda kart-
 fin; ja ka teie, nii raudne kui teie
 jääl seifate, ka teie jaate veel üks-
 kord ütlema: tütar, ma tahaksin
 siiski, et ja varisrõde pääraputamisi-
 fi ja algadekkehitamisi mulle mitte
 kinkinud ei oleks, see rõhub mind
 raskemalt, et ja minne furnaavoodi
 es istuda ja minu hirmuibiigi kuiva-
 tada ei saa!

M. Anton. Tema ei ole mulle midagi
 kinkinud - ta tegu on nähtud!

Sekretär. Tema on teinud, mis ta
 võis - teie ei olnud väärt, et tema
 tegu õnnestanud oleks!

M. Anton Wõi tema mitte!

(Kära väljas.)

Karl Nad tulewad temaga - (tahab
ära minna)

124.
M. Anton / kindsalt, nagu lõpuni,
hiinab talle järele). Tagatuppa, kus
ema oli!

Sekretär / temale vastu! (Tahab
üles-tousta, langes aga tagasi.) Oo,
Karl!

Karl / aitab tema üles- ja viib ta
ära).

M. Anton. Mina ei saa ilmaft
enam aru! (Yääb mõtetes seisma)
